

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA

Facultatea de Teologie Ortodoxă

Școala doctorală „Isidor Todoran”

Misiune și mărturie creștină ortodoxă contemporană în Canada

Teză de doctorat

Rezumat

Îndrumător:

Pr. prof. univ. dr. Bel Valer

Întocmit de:

Pr. Nicolae Lăpuște

Cluj-Napoca

2017

Cuprinsul lucrării

Introducere.....	1
Cap. I. Premise Teologice ale Misiunii Creștine Ortodoxe	4
1. Misiunea creștină.....	4
2. Sfânta Treime, temelia lucrării misionare	14
3. Iisus Hristos Întrupat - finalitatea noastră.....	17
4. Centralitatea lui Hristos în lucrarea misionară	20
5. Crucea și Învierea –Motive ale misiunii la modul lui Hristos.....	21
6. Misiunea Bisericii – desăvârșire a creației prin lucrarea Duhului Sfânt	23
Cap. II. Diferențe doctrinare între teologia apuseană și cea răsăriteană	25
1. Distincția dintre creat și necreat	25
2. Căderea primilor oameni	27
3. Mântuirea.....	29
4. “Sola gratia” per „Sola fide”	31
5. Îndumnezeirea	31
Cap. III. Canada – “Misio Terra”	35
1. Canada	35
2. Scurtă istorie a Canadei	36
2.1. Canada Pre-colonială.....	36
2.2. Religia aborigenilor canadieni.....	37
2.3. Canada Colonială.....	39
2.4. Primele misiuni creștine catolice din Noua Franță (New France).....	44
2.5. Canada Dominion - formarea Confederației	48
2.6. Canada în contemporaneitate.....	52
3. Canada și Statele Unite.....	54

4.	Etapele apariției și dezvoltării creștinismului apusean în Canada.....	57
5.	”Revoluția liniștită” din Quebec – un exemplu de secularizare	60
Cap. IV.	O Biserică Ortodoxă a Canadei.....	62
1.	Începuturile misionare în Alaska.....	63
2.	Planul lui Grigorie Shelikov	65
3.	Așezarea primei misiuni ortodoxe din Alaska.....	66
4.	Mărturia ortodoxă și sfinți ortodocși din Canada și Nord America	68
4.1.	Sf. Herman de Alaska.....	68
4.2.	Sf. Inochentie.....	69
4.3.	Părintele Jacob Netsvetov.....	70
4.4.	Lucrarea misionară a laicilor aleuți	71
5.	Nativii aleuți	72
5.1.	Religia pre-creștină a nativilor aleuți.....	74
5.2.	Teologia primilor misionari ortodocși din Alaska.....	75
6.	Primii misionari ortodocși în Canada	76
7.	Episcopul Innocent Pustinsky din Alaska în Dawson City, Canada 29 iunie, 1905 80	
8.	Biserica Ortodoxă în Canada.....	83
8.1.	Introducere.....	83
8.2.	Biserica Ortodoxă Greacă.....	88
8.3.	Biserica Ortodoxă Ucraineană.....	90
8.4.	Biserica Ortodoxă Rusă.....	96
8.5.	Biserica Ortodoxă Sârbă.....	99
8.6.	Biserica ortodoxă antiohiană	103
8.7.	Biserica Ortodoxă Română.....	109
9.	O pledoarie pentru unitate - „Să ne iubim unul pe altul, ca într-un gând să mărturisim” 129	

Cap. V.	Provocări în Societatea Canadiană contemporană	131
1.	Secularizarea.....	132
1.1.	New age	138
2.	Consumismul și Globalizarea.....	147
2.1.	Consumismul și impactul asupra naturii	149
2.2.	Consumismul și generația milenială.....	151
2.3.	Contextualizare, inculturare și sincretism religios	154
2.4.	Prozelitismul.....	158
2.5.	Bioetica.....	160
2.6.	Dezvoltarea tehnologiei.....	173
2.7.	Localizare și globalizare.....	178
3.	Religia și Societatea în Canada	178
4.	Cadrul legal al vieții religioase din Canada.....	183
4.1.	Statul canadian și autonomia religioasă	187
4.2.	Instigarea la ură	189
4.3.	Respectarea Duminicii.....	190
4.4.	Folosirea forței fizice corective împotriva copiilor	191
4.5.	Întrunirea ilegală.....	193
4.6.	Perturbarea slujbelor religioase	194
4.7.	Blasfemierea	194
4.8.	Ofense împotriva căsătoriei	195
4.9.	Solemnizarea ilegală a căsătoriei.....	198
4.10.	Adulterul, imoralitatea și incestul	198
4.11.	Avortul.....	199
4.12.	Sinuciderea	200
4.13.	Obligativitatea ocrotirii vieții	201

4.14.	Dreptul de a muri.....	202
4.15.	Vrăjitoria și divinația.....	203
4.16.	Prozelitismul și solicitările de natură religioasă.....	204
4.17.	Despre procedura penală și sancțiunile penale în Canada.....	205
4.18.	Procesiunile religioase publice.....	205
4.19.	Confidențialitatea și privilegiul atașat Tainei Spovedaniei.....	206
5.	Ideologii sociologice care au modelat societatea canadiană contemporană	209
6.	Compoziția religioasă a societății canadiene.....	211
7.	Multiculturalismul Canadian.....	214
8.	Conceptul 'creuzetului'. Păstrarea identității sau disoluție.	214
9.	Probleme ale societății contemporane – sărăcia și inegalitatea socială.....	218
Cap. VI.	Misiunea creștină contemporană în Canada.....	222
1.	Frumusețea Ortodoxiei.....	224
2.	Coordonatele misiunii ortodoxe în lumea contemporană.....	226
3.	Caracteristici și provocări specifice misiunii ortodoxe din Canada.....	228
4.	Congregaționalismul și preoția în Biserica Ortodoxă.....	229
5.	Perspective misionare ortodoxe în Canada – abordări și soluții pentru o pastorației și misiune de succes.....	239
6.	Misiunea evanghelică din societatea canadiană contemporană.....	244
7.	Perspective misionare protestante - abordări și soluții pentru o pastorației și misiune de succes.	248
8.	Misiunea creștină și dialogul interconfesional.....	254
9.	Discursul misionar. Nevoia de actualizare a limbajului misionar.....	261
10.	Viitorul misiunilor ortodoxe din Canada.....	266
Cap. VII.	Concluzii.....	272
	Bibliografie.....	277

Izvoare.....	277
Ediții ale Sfintei Scripturi și scrieri ale Sfinților Părinți	277
Scrierile Sfinților Părinți	280
Dicționare, enciclopedii	287
Cărți, studii și articole de specialitate	288

Cuvinte cheie: *Canada, misiune, ortodoxă, contemporană, biserica, creștinism răsăritean, evanghelizare, spiritualitate, aculturare*

“God keep our land glorious and free!

O Canada, we stand on guard for thee.”

(trad. Dumnezeu să țină țara glorioasă și liberă!

O Canada, noi îți stăm de strajă. – imnul Canadei)

REZUMAT

Motivația întocmirii acestei teze și interesul pentru misiunea și mărturia ortodoxă contemporană din Canada izvorăște în primul rând din dorința cunoașterii și aprofundării înțelegerii contextului istoric, cultural, social și religios de aici ca spațiu misionar. Ortodoxia a imigrat în această țară odată cu creștinii răsăriteni ortodocși care au trecut oceanul în căutarea unei vieți prospere. Biserica Ortodoxă este relativ nouă în peisajul cosmopolit și pluralistic religios Canadei. Din acest punct de vedere lucrarea de față este necesară preoților și fiilor Bisericii Ortodoxe pentru a înțelege societatea canadiană, cultura și istoria creștinismului de aici, precum și natura și dilemele lucrării misionare creștin ortodoxe în Canada. A doua motivație în elaborarea acestei teze a fost dorința de a împărtăși canadianului preocupat de spiritualitate, specificul și frumusețea spiritualității Ortodoxe, dar și istoria și lucrarea Bisericii Ortodoxe din Canada. Ea nu este un nou „cult” New Age și nici una din noile mișcări religioase (en. *New Religious Movement*) apărute în pleiada religiilor canadiene din ultimii o sută de ani, ci are o istorie bine definită și o vechime apostolică bi-milenară. În prezent există puține studii dedicate acestei ramuri a creștinismului în Canada și aproape inexistente legate de misiunea ortodoxă în Canada. Tematica abordată în lucrarea de față este amplă și prezintă multe ramificații. Această teză nu își propune să epuizeze toate aspectele lucrării misionare ortodoxe în Canada. Demersul nostru încearcă să identifice existența unei misiuni și mărturii creștin ortodoxe în societatea contemporană din Canada, de asemenea caracteristicile, eficiența și dificultățile cu care se confruntă ea în contemporaneitate. În efortul de a distinge specificul spațiului misionar, sunt prezentate asemănările și deosebirile istorico-religioase și culturale dintre Canada și Statele Unite, dar și cele cu Europa. Canada împarte cu Statele Unite nu doar cea mai lungă graniță din lume, ci și limba engleză, istoria colonială, religia și o cultură foarte apropiată care au făcut posibilă o adevărată osmoză religioasă.

Principiile teologiei misionare ortodoxe și notele ei doctrinare distinctive în raport cu alte denominațiuni creștine, chiar și într-o prezentare succintă, ne ajută să determinăm specificul și noutatea Ortodoxiei în spațiul misionar canadian. Pe de altă parte, Canada contemporană, ca spațiu misionar, oferă particularitățile ei geografice, istorice, sociale și politice care se cer cunoscute de către misionarul creștin ortodox.

Privită în totalitatea ei, se poate afirma că Biserica Ortodoxă Răsăriteana din Canada este misionară și oferă mărturie ortodoxă prin lucrarea numeroaselor sale parohii și așezăminte monahale aflate în diverse jurisdicții bisericești. Aceste Biserici folosesc de obicei limba liturgică din țara de origine, dar și limba engleză, în funcție de contextul serviciului și originea membrilor. O înțelegere neadecvată a complexității fenomenului imigrației, a specificității fundalului fiecărui popor emigrant și a diversității culturale din lăuntrul Bisericii Răsăritene din Canada, face ca ea să fie percepută de cele mai multe ori ca o Biserică fragmentată, unitatea ei dogmatică și liturgică fiind ignorată cu desăvârșire.

Dezvoltarea istorică a Bisericii Ortodoxe din Canada demonstrează faptul că apariția ei este legată de fenomenul migrației creștinilor ortodocși din Lumea Veche pe continentul Nord American și de îndeplinirea nevoilor lor spirituale. Ierarhia Bisericii din fiecare țară ortodoxă de peste ocean a răspuns nevoilor și solicitărilor fiilor lor duhovnicești, trimițând preoți și ierarhi pentru lucrarea misionară. Acest lucru a dat naștere bisericilor ortodoxe cu cratimă din Canada, sau caracterului lor etno-centric. Numele bisericilor ortodoxe din Canada ilustrează acest fapt: Greek-Orthodox, Russian-Orthodox, Romanian-Orthodox, Serbian-Orthodox etc. Fenomenul „canadizării” și adoptării limbii și obiceiurilor canadiene și-a făcut loc gradual odată cu trecerea timpului. Deși etno-centrismul este adeseori prezentat ca o marcă distinctă a Bisericii Ortodoxe din Canada, trebuie spus că el are o paralelă atât în catolicismul din Quebec (ie. spre deosebire de catolicii irlandezi, sud-coreeni, ucrainenii ș.a.), cât și în protestantismul canadian (i.e. Anglican Church of Canada, Korean Trinity Presbyterian, Taiwanese Presbyterian, Chinese United etc.). Dacă sub aspectul organizării lor jurisdicționale, Bisericile Ortodoxe din Canada sunt fragmentate, sub aspectul unității lor doctrinare și liturgice, se poate afirma că ele oferă o mărturie comună, având o prezență semnificativă în peisajul religios canadian.

Realizarea unității jurisdicționale spre o mărturie deplină a lui Hristos, constituie o țintă în normalizarea și armonizarea diverselor jurisdicții bisericești ortodoxe din Canada. Marele Sinod Ortodox s-a arătat preocupat de problema diasporei și re-organizarea ei: „Se

afirmă că este voința comună a tuturor Sfintelor Biserici Ortodoxe, ca problema diasporei ortodoxe să fie rezolvată cât mai repede posibil, și să fie organizată în conformitate cu eclesiologia ortodoxă, tradiția canonică și practica Bisericii ortodoxe.”¹

Consumerismul specific capitalismului, impulsul gratificării instante, fenomenul secularizării, contactul cu diversele ideologii, religii și forme New Age amplifică sentimentul de anxietate și alienare al imigrantului creștin Pentru ortodocșii imigranți în Canada, stările sufletești contradictorii, inerente căutării unui sistem axiologic în societatea nouă din care acum ei fac parte, dar și alienarea cauzată de înstrăinare, pot conduce la o apropiere de credința ortodoxă, la o veritabilă redescoperire a persoanei, a valorilor esențiale și a rădăcinilor ființei. În misiunea lui „intra muros”, preotul misionar, are oportunitatea ca părinte duhovnicesc, însuflat de iubire și compasiune, să fie călăuzitor și să îndrume aceste suflete spre Iisus Hristos, Mântuitorul care oferă odihna Sa celor osteniți și împovărați. Orientarea misiunii ortodoxe din Canada nu este limitată doar la terapia oferită imigrantului ortodox. În dimensiunea ei „extra muros”, misiunea ortodoxă îi vizează pe toți cetățenii Canadei, incluzând nativii aborigeni și canadianul de rând, adeseori debusolați și însetați spiritual, dornici să primească în viața lor pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii și Evanghelia Sa. Misiunea evanghelizării și mărturia credinței este o chemare adresată tuturor celor botezați în Hristos. De aceea laicii au un rol activ în viața Bisericii ortodoxe și în extinderea trupului eclezial al lui Hristos.

Obiectivul lucrării de față este acela al recunoașterii mediului misionar canadian, de a impulsiona și dinamiza misiunea și mărturia creștină ortodoxă în Canada. Sperăm ca prin această lucrare să contribuim la îmbogățirea literaturii teologice de specialitate. Metodele folosite pentru realizarea acestei lucrări sunt consultarea literaturii de specialitate, cercetarea interculturală și comparativă. La acestea se adaugă experiența misionară ortodoxă personală ca rezultat al eforturilor personale de a răspunde provocărilor misionare din contextul canadian. Ce este misiunea creștin ortodoxă? Care este specificul ei? Care este contextul geografic, istoric, legal, religios și social al Canadei? Se poate vorbi despre o

---

¹ “The Orthodox Diaspora - Official Documents - The Holy and Great Council of the Orthodox Church”, data accesării: 21-09-2016, <https://www.holycouncil.org/-/diaspora>

misiune și mărturie ortodoxă contemporană în Canada? Care sunt dificultățile misiunii și mărturiei ortodoxe din Canada?

Identificarea din punct de vedere misionar a problemelor spirituale ale societății contemporane canadiene de a căror rezolvare depinde impulsivitatea lucrării misionare ortodoxe sunt parte integrantă din această lucrare.

În primul capitol definim premisele teologice ale misiunii creștin ortodoxe în înțelegerea unor renumiți teologi contemporani. Se reproșează Bisericii Ortodoxe că nu este misionară, întrucât nu are o teologie misionară. Capitolul I dă răspuns acestor frământări. Cele două componente esențiale ale misiunii ortodoxe sunt evanghelizarea și mărturia. Misiunea înseamnă proclamarea veștii celei bune a apropierii Împărăției lui Dumnezeu.² Imperativul misiunii de vestire a Evanghelia lui Hristos Cel Înviat stă porunca Mântuitorului dată Sfinților Apostoli: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 18-20; Marcu 16, 15). Propovăduirea este indispensabilă misiunii Bisericii, deoarece proclamarea cuvântului stă la baza credinței (Rom 10, 14-15). A doua componentă esențială a misiunii este cea de mărturie (martyria), care se referă la mărturisirea lui Hristos prin cuvânt și faptă în totalitatea vieții creștine: cult, Taine, rugăciune, spiritualitate, diaconie. Pentru că misiologia este o disciplină „occidentală” și cuvântul „misiune” în sine este un cuvânt care are originea printre creștini occidentali, o mare parte din conceptele misiologiei ortodoxe trebuie să definească în comparație, fie în contrast cu misiologia din Vest.³ Pe continentul Americii de Nord, creștinii ortodocși sunt identificați colectiv cu adjectivul „răsăritean” (engleză „Eastern”), termen menit să-i identifice cu locul lor de origine.⁴ Timothy Ware, exprimă dilema occidentalilor de a se poziționa față de

---

² Ion Bria, ed., *Go Forth in Peace: Orthodox Perspectives on Mission (WCC mission series)*, World Council of Churches, 1986, p. 11

³ Stephen Tromp Wynn Hayes, “*Orthodox Mission Methods: A Comparative Study*,” *University Of South Africa*, data accesării: 06-09-2016, http://uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/16924/thesis_hayes_stw.pdf;jsessionid=6BB0CB3B9714649E4DB1FD04A5A0CF82?sequence=1, p. 10

⁴ James J. Stamoolis, *Eastern Orthodox mission theology today*, Wipf and Stock Publishers, Eugene, Oregon, 2001, p. 1

Ortodoxie: „*Ortodoxia nu e doar un fel de Romano Catholicism fără papă, ci este ceva destul de distinct față de orice alt sistem religios din vest.*”⁵ În Ortodoxie dezbateră despre Evanghelie și cultură vizează conținutul Evangheliei, Lex Credendi, primește valențe doar prin discernământul celor potențați de Duhul Sfânt: a sfinților. În al doilea rând, integritatea în Hristos este consfințită în Tradiție, ca principiu critic de asumare a culturii omenești și modalitate de protecție publică a tainei dumnezeiești revelate în Scriptură, împotriva pseudo evangheliilor. Tradiția înseamnă, în viziunea părintelui Ion Bria, fidelitate și continuitate – Lex Orrandi – în vederea păstrării integrității Evangheliei. Nu în ultimul rând, în abordarea misiologică ortodoxă, cultura omenească nu se poate substitui Evangheliei autentice sau mărturisirii sfinților. În peregrinarea Evangheliei în timp și spațiu, cultura reprezintă cosmosul care primește cu brațele deschise botezul lui Hristos.⁶

Al doilea capitol abordează câteva teme teologice ortodoxe importante precum: distincția dintre creat și necreat, căderea primilor oameni, mântuirea și îndumnezeirea cu scopul lămuririi asupra naturii și specificului misiunii Bisericii Ortodoxe. Catholicismul socotește că firea nu s-a corupt prin păcat, deci ajunge o satisfacție a lui Hristos, iar protestanții susțin că mântuirea se face „*sola fide*”. Este adevărat că acest efort nu-l face omul singur, cu puterile lui, ci în el este și forța lui Hristos. Dar puterea aceasta trebuie să devină puterea spirituală și voluntară a noastră; se cere deci și colaborarea noastră pentru a ne mântui de păcat.⁷ Părintele Dumitru Staniloae afirmă că îndumnezeirea este desăvârșirea omului prin Dumnezeu, dat fiind că în alt chip el nu poate ajunge la desăvârșire. Îndumnezeirea începe de la Botez și continuă de-a lungul urcușului spiritual, în care sunt active și puterile lui, adică de-a lungul purificării de patimi, al dobândirii virtuților și al iluminării. Creșterea deplină a puterilor sale naturale este realizată în colaborarea lor cu harul dumnezeiesc. Harul dumnezeiesc ajută la dezvoltarea potențelor

---

⁵ Timothy Ware, *The Orthodox Church*, New ed., Penguin, London, 1993, p. 2

⁶ Ion Bria, “A New Typology for Gospel and Culture Syntax: From an Eastern European Orthodox Perspective,” , *International review of mission* vol.84, no. 334 (1995): pp.273–74

⁷ Pr. Dumitru Stăniloae, *Sensul Ascezei Ortodoxe*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2005, p. 18

sădite în om ca „asemănarea” cu Dumnezeu. Sfinții părinți spun că prin îndumnezeire încetează lucrările naturii umane, fiind înlocuite cu lucrări dumnezeiești, iar atributele naturale fiind copleșite de slavă dumnezeiască.⁸

Capitolul al treilea descrie etapele istorice ale dezvoltării Canadei și particularitățile acestei țări ca spațiu de evanghelizare. Cuvântul Canada derivă din limba nativilor huroni Iroquois și înseamnă așezare sau sat. Întinsă pe o suprafață totală de 9 984 670 de kilometri pătrați⁹ și o populație de 36155487¹⁰ milioane, Canada este cel mai mare „sat” de pe mapamond și a doua țară din lume ca întindere. Religia băștinașilor din Canada a fost bazată pe animism și șamanism. Religia creștină a ajuns în Canada odată cu primii exploratori John Cabot, Jean Cartier dar răspândirea lui printre băștinași a fost opera unor misionari temerari precum Jean Brébeuf, care a fost martirizat, Samuel de Champlain și alții. În același capitol sunt prezentate etapele dezvoltării creștinismului din Canada, dar și evoluția Bisericii Catolice din Quebec, culminând cu criza spirituală declanșată de revoluția „liniștită”, numită așa datorită secularizării tacite a societății din anii '60.

Răspândirea creștinismului ortodox între băștinașii de pe continentul Nord American, începând cu secolul XVIII s-a datorat misionarilor ruși din Alaska, spațiu învecinat din punct de vedere geografic cu Canada. Factorii politici și socio-economici care au catalizat apariția primelor misiuni ortodoxe, caracteristicile nativilor aleuți, personalitatea primilor misionari ortodocși de pe continentul nord american precum: Sf. Herman de Alaska, Sf. Inochentie, Părintele Iacob Netsvetsov; metodele lor de misiune și mărturie; dar și dezvoltarea istorică a Bisericilor Ortodoxe etnice majore din Canada: ucraineană, rusă, greacă, română și antiohiană sunt prezentate în capitolul IV. Capitolul IV elaborează și starea Bisericii Ortodoxe Române din Canada. Este evident faptul că imigrații români au

---

⁸ Dumitru Stăniloae, *Ascetica și mistica creștină sau Teologia vieții spirituale*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 1993, pp. 337–41.

⁹ “Land and freshwater area, by province and territory”, data accesării: 27-04-2017, <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/101/cst01/phys01-eng.htm>

¹⁰ “Statistics Canada: Canada's national statistical agency”, data accesării: 17-08-2016, <http://www.statcan.gc.ca/eng/start>

contribuit la amplificarea evanghelizării și mărturiei ortodoxe din Canada. Nădejdea continuării dialogului între fiii aceleiași mame pentru vindecarea diviziunilor cauzate de comunism și realizarea unei mărturii unitare pentru „ca într-un gând să-l mărturisim” pe Hristos, este subliniată în același capitol. Provocările societății canadiene contemporane, fenomenul secularizării, cosmopolitismul, ispitele postmodernismului, dilemele etice cu care se confruntă creștinismul și lucrarea misionară contemporană din Canada sunt prezentate în capitolul V. Același capitol descrie succint cadrul legal care reglementează raportul dintre Biserică și statul canadian, un mănunchi de legi care nădăjduim să fie de folos misionarilor ortodocși din Canada. Respectul față de legile țării face parte din etosul anglo-saxon, fiind o trăsătură definitorie pentru caracterul și integritatea canadianului obișnuit. Multiculturalismul și caracterul cosmopolit al societății canadiene sunt atinse aici. Dar cine este canadianul? „*Un canadian este un tânăr care poartă tricouri englezești, o cămașă din Hong Kong și pantofi spanioli, care bea cafea braziliană îndulcită cu zahăr filipinez dintr-o ceașcă bavareză, în timp ce ronțăie caș elvețian, stând la un birou danez pe un covor persan, după ce vine acasă într-o mașină germană de la un film italian [...] ca apoi să îi scrie deputatului din Parlament cu un pix japonez pe hârtie franceză, cerându-i să facă ceva cu străinii care au luat locurile de muncă ale canadienilor.*” Deși această definiție oferită de un anonim canadian¹¹ poate stârni hilaritate, ea cuprinde totuși un adevăr, acela că pentru canadianul de rând globalizarea este o realitate în care el respiră. Capitolul VI încearcă să răspundă la întrebarea: Ce noutate aduce Ortodoxia din punct de vedere misionar și spiritual în peisajul confesional canadian? În Ortodoxie rugăciunea și actul liturgic sunt semnificativ întrepătrunse, astfel încât o totală separare a lor așa cum s-a produs în bisericile Reformei apusene, nu se poate întâmpla niciodată. Învățătura deplină a Bisericii primare, așa cum a fost ea definită de cele șapte sinoade ecumenice, este imediată și vitală în Liturghie, dar și în imnele de închinare care formează ideile de bază ale Ortodoxiei și ale rugăciunii mireanului. Astfel, între liturghie și teologie, slujire și dogmă nu există un divorț. Convingerea Bisericii Ortodoxe că este una, sfântă, sobornicească și

---

¹¹ “We stand on guard for thee, I’m sorry!”, data accesării: 02-06-2017, <http://www.torontosun.com/2015/06/30/we-stand-on-guard-for-thee-im-sorry>

apostolească nu se întemeiază pe o noțiune de justiție, ci pe conștiința ei că reprezintă Trupul Tainic al lui Hristos. În Biserica Ortodoxă, împărăția cerurilor, biserica pământească și cea triumfătoare a celor adormiți sunt indisolubil legate una cu cealaltă. Prin participarea la Sfânta Liturghie, bisericii pământene luptătoare i se amintește că ea aparține Bisericii mai presus de lume. În Liturghie, creștinii din lume se împărtășesc de prezența îngerilor, a patriarhilor, a proorociilor, a apostolilor, a martirilor, a sfinților și a tuturor celor răscumparați, iar în Taina Euharistiei se împărtășesc de prezența Domnului Iisus Hristos.¹²

Dialogul interconfesional, nevoia de actualizare a limbajului misionar, strategii pastoral-misionare și viitorul misiunilor ortodoxe sunt abordate în același capitol VI.

Contribuția adusă de autor este aceea de a ilustra existența unei lucrări misionare și mărturii ortodoxe în spațiul canadian, familiarizarea cititorilor cu specificul și istoria acestei biserici, care este parte integrantă din mozaicul interconfesional și multi-etnic al Canadei. Prin modesta noastră contribuție indirect se respinge insinuarea potrivit căreia Biserica Ortodoxă nu este una misionară. Chipuri de ierarhi, preoți și mireni ortodocși au dat și continuă să dea mărturie pentru Hristos în Canada, țară binecuvântată de Dumnezeu cu întinderi vaste, oameni minunați care conviețuiesc în pace și bună-învoire. Prezenta lucrare aduce în actualitate cadrul misionar ortodox canadian, punând în lumină prezența și activitatea Bisericii Ortodoxe din Canada cu particularitățile ei. Ea poate constitui un punct de plecare pentru viitoare studii de aprofundare a specificului și a problematicii misiunii ortodoxe din Canada. Continuarea dialogului și Bisericile Ortodoxe etnice din Canada în vederea armonizării lor pe câmp misionar și pentru a oferi societății canadiene o mărturie ortodoxă unitară și efectivă, rămâne un obiectiv stringent. Acest studiu arată că misiunea Bisericii Ortodoxe în societatea contemporană secularizată a Canadei este necesară, ținând seama de realitățile ei concrete specifice. Pluralismul societății canadiene înseamnă interpătrunderea elementului religios, etnic și rasial în toate domeniile vieții de aici. Misionarul ortodox trebuie să fie bun cunoscător al istoriei și culturii canadiene, fiind

---

¹² Ernst Benz, *The Eastern Orthodox Church*, Aldine Publishing Company Chicago, Chicago, Illinois, 1963, pp. 207 - 208.

pregătit de a deschide punți sufletești într-o manieră evanghelică, curajoasă, dar lipsită de prejudecăți culturale (engleză - cultural bias). În acest sens, teza nădăjduim că aduce clarificări edificatoare.

În concluzie, considerăm că această teză ajută la înțelegerea teologiei misionare și a spiritualității Bisericii Ortodoxe din Canada și contribuie prin aceasta la îmbogățirea literaturii teologice de specialitate. Ea scoate în relief realitățile și provocările pe care misionarul ortodox le întâmpină, vestind Evanghelia lui Hristos în mijlocul societății canadiene contemporane.

Bibliografie

- 1 „1984-02-059-stamoolis. data accesării: 16 April, 2015.
<http://www.internationalbulletin.org/issues/1984-02/1984-02-059-stamoolis.pdf>.
- 2 „ 1992-02-050-schineller. data accesării: 25 August, 2016.
<http://www.internationalbulletin.org/issues/1992-02/1992-02-050-schineller.pdf>.
- 3 „ 2001 Census of Canada: Topic-based tabulations | Religion (13) and Age Groups (8) for Population, for Canada, Provinces, Territories and Federal Electoral Districts (2003 Representation Order), 2001 Census - 20% Sample Data.
- 4 „ 2011 National Household Survey: Data tables | Ethnic Origin (264), Single and Multiple Ethnic Origin Responses (3), Generation Status (4), Age Groups (10) and Sex (3) for the Population in Private Households of Canada, Provinces, Territories, Census Metropolitan Areas and Census Agglomerations, 2011 National Household Survey.
<http://www12.statcan.gc.ca/nhs-enm/2011/dp-pd/dt-td/Rp-eng.cfm?LANG=E&APATH=3&DETAIL=0&DIM=0&FL=A&FREE=0&GC=0&GID=0&GK=0&GRP=1&PID=105396&PRID=0&PTYPE=105277&S=0&SHOWALL=0&SUB=0&Temporal=2013&THEME=95&VID=0&VNAMEE&VNAMEF>. data accesării: 25 August, 2016.

- 5 „, 2011 National Household Survey: Data tables | Religion (108), Immigrant Status and Period of Immigration (11), Age Groups (10) and Sex (3) for the Population in Private Households of Canada, Provinces, Territories, Census Metropolitan Areas and Census Agglomerations, 2011 National Household Survey. <http://www12.statcan.gc.ca/nhs-enm/2011/dp-pd/dt-td/Rp-eng.cfm?LANG=E&APATH=3&DETAIL=0&DIM=0&FL=A&FREE=0&GC=0&GID=0&GK=0&GRP=0&PID=105399&PRID=0&PTYPE=105277&S=0&SHOWALL=0&SUB=0&Temporal=2013&THEME=95&VID=0>. data accesării: 13 December, 2016.
- 6 „, 5389-eng. data accesării: 18 August, 2016. <http://www.statcan.gc.ca/sites/default/files/5389-eng.pdf>.
- 7 „, A fost votată înființarea Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei - Basilica.ro - Agenția de presă a Patriarhiei Române. <http://basilica.ro/a-fost-votata-infiintarea-episcopiei-ortodoxe-romane-a-canadei/>. data accesării: 19 September, 2016.
- 8 „, 'A Wall of Separation' (June 1998) - Library of Congress Information Bulletin. <https://www.loc.gov/loc/lcib/9806/danbury.html>. data accesării: 15 May, 2017.
- 9 „, Abrudan, Dumitru, Emilian Cornitescu, Arheologie biblica, EIB, Bucuresti, 1994, 1994.
- 10 „, Actele martirice, trad. Ioan Ramureanu, în colectia „Parinti si scriitori bisericesci” (în continuare, abreviat: PSB), nr. 11, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 11 Afonsky, Gregory. *Christ and the church: In Orthodox teaching and tradition*. St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, NY, 2001.
- 12 *Album aniversar: [1929-1954] Congresul Episcopiei "Vatra Românească", 3, 4 si 5 iulie, 1954*. Published by the Romanian Orthodox Episcopate of America, [Grass Lake, MI?], 1954.
- 13 „, All-American Councils - The 14th All-American Council. <https://oca.org/history-archives/aacs/the-14th-all-american-council>. data accesării: 13 December, 2016.
- 14 „, Allen, Joseph J. . *The Ministry of the Church*. New York: St Vladimirs Seminary Press, 1986., 1986.
- 15 „, Ambrozie al Milanului, Sf., Scrisori, Scrieri II, trad. David Popescu, în colectia „Parinti si scriitori bisericesci” (PSB), nr. 53, EIB, Bucuresti, 1994, 1994.

- 16 Archive, Marxists I., „ Karl Marx și Friedrich Engels (1848): Manifestul Partidului Comunist - I. <https://www.marxists.org/romana/m-e/1848/manifest/c01.htm>. data accesării: 3 February, 2017.
- 17 Arhiepiscopia Ortodoxă Română din cele două Americi, „ Almanah 2009 OAMENI SI FAPTE. GANDURI LA ANIVERSAREA A 80 DE ANI DE LA FONDAREA EPISCOPIEI MISIONARE ORTODOXE ROMANE DIN AMERICA,” News release. 2009. data accesării: 18 February, 2015.
- 18 Asociația canadiană a scriitorilor romani, „ Destine literare EPISCOPIA ORTODOXA ROMÂNĂ DIN AMERICA (1929-2009) ”, Anul 2 Nr. 3 (5) Aprilie-Mai (2009). data accesării: 22 August, 2016. <http://www.scriitoriiromani.com/DestineLiterare/RevistePDF/Destine5.pdf>.
- 19 *Atanasie cel Mare, Sf., Tratat despre întruparea Cuvântului, Scrieri I, trad. D. Staniloae, PSB 15, EIB, Bucuresti, 1987., 1987.*
- 20 *Atanasie cel Mare, Sfântul. Cuvânt Împotriva Elinilor, Cuvânt Despre Întruparea Cuvântului, Trei Cuvinte Împotriva Arienilor.* With the assistance of Dumitru Staniloae. PSB 15. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucuresti, 1987.
- 21 Austin, Alvyn and Jamie S. Scott, eds. *Canadian Missionaries, Indigenous Peoples: Representing Religion at Home and Abroad.* University of Toronto Press, 2005. <http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=268963467&flag=citavi>.
- 22 *AUTOCEFALIE, Patriarhie, slujire sfântă: Momente aniversare în Biserica Ortodoxă Română 1995.* Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1995.
- 23 „ Autonomia și modul ei de proclamare (Document presinodal) - Basilica.ro. <http://basilica.ro/autonomia-si-modul-ei-de-proclamare/>. data accesării: 31 December, 2016.
- 24 „ Autonomia și modul ei de proclamare (Document presinodal) - Basilica.ro. <http://basilica.ro/autonomia-si-modul-ei-de-proclamare/>. data accesării: 31 December, 2016.
- 25 „ Autonomy and the Means by Which it is Proclaimed - Official Documents - The Holy and Great Council of the Orthodox Church. <https://www.holycouncil.org/-/autonomy>. data accesării: 31 December, 2016.

- 26., Azkoul, Michael. *Order of creation, order of redemption: the ordination of women in the Orthodox Church*. Rollinsford, N.H.: Orthodox Research Institute, 2007., 2007.
- 27., Baker, Diane, and Brad Branes. *Canadian voices: an inspirational collection*. North Vancouver, B.C.: Inspired By Holdings, 2010., 2010.
- 28., Barnaba, Epistola, trad. D. Fecioru, în *Scrierile Parintilor apostolici*, PSB 1, EIB, Bucuresti, 1979, 1979.
- 29 Bart, Jean. *Peste ocean: Note dintr'o călătorie în America de Nord*. ediția II-a. Ed. "Cartea românească", București, ca. 1928.
- 30 Barth, Karl; Bromiley, Geoffrey W. și Torrance, Thomas F. *Church dogmatics*. Clark, London, 1961.
- 31 Bartholomew. *Encountering the mystery: Understanding Orthodox Christianity today*. 1st ed. Doubleday, New York, 2008.
- 32 Basarab, Mircea, Valer Bel, Daniel Beng, și Viorel Ionita. *Die Ökumenischen Konzilien und die Katholizität der Kirche: Das elfte Gespräch im bilateralen theologischen Dialog zwischen der Rumänischen Orthodoxen ... der Evangelischen Kirche in Deutschland*
. Edited by Dagmar Heller. Lembeck Otto GmbH + Co.K, 2009.
- 33., BBC - Ethics - Euthanasia: Active and passive euthanasia. http://www.bbc.co.uk/ethics/euthanasia/overview/activepassive_1.shtml. data accesării: 24 August, 2016.
- 34., BC Historical Newspapers|UBC Library. <http://historicalnewspapers.library.ubc.ca/view/collection/cumberland/date/1897-01-26/query/russian+church/mode/exact/in/all/result/6#7!russian+church>. data accesării: 28 September, 2013.
- 35., "Metropolitan Innocent (Pustynsky) - Canadian Orthodox History Project". [http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Innocent_\(Pustynsky\)](http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Innocent_(Pustynsky)). data accesării: 16-Aug-2016.
- 36 Beaman, Lori G. *Religion and Canadian society: Traditions, transitions, and innovations*. CSP, Toronto, 2006.
- 37 ———. *Religion and Canadian society: Contexts, identities, and strategies*. 2nd ed. CSPI, Toronto, 2012, ©2006.
- 38 Beauchamp, Tom L. și Walters, LeRoy. *Contemporary issues in bioethics*. 6th ed. Thomson/Wadsworth, Belmont, Calif., London, 2003.

- 39 Bel, Valer. *Pastorație și misiune în Biserica Ortodoxă: Tematica pentru cursurile pastorale și de îndrumare misionară a clerului, conform hotărârii Sfântului sinod nr. 572/1998*. Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001.
- 40 ———. *Misiunea bisericii în lumea contemporană*. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
- 41 ———. *Unitatea bisericii în teologia contemporană: Studiu interconfesional-ecumenic*. Limes, Cluj-Napoca, 2003.
- 42 ———. *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*. Presa Universitaria Clujeana, Cluj-Napoca, 2004.
- 43 ———. *Misiune, Parohie, Pastorație*. II. Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006. Coordonate pentru o strategie misionară.
- 44 ———. *Teologie și biserică*. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, România, 2008.
- 45 ———. *Misiunea bisericii în lumea contemporană*. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
- 46 ———, „MISIUNEA BISERICII ASTĂZI CURS ANUL IV SEMESTRUL I Comunitatea mărturisitoare în contextul lumii secularizate și globalizate”, 2012.
- 47 Bel, Valer și Ică, Ioan I. *Omagiu: Părintelui Prof. Univ. Dr. Ioan I. Ică; la împlinirea vârstei de 75 ani 1932-2007, 40 de ani de theologisire*. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007.
- 48 Bel, Valer și Popescu, Dumitru G. *Dogmă și propovăduire*. Colecția Homo religiosus. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
- 49 „Bel, Pr. conf. univ. dr. Valer. Misiunea bisericii în lumea contemporană. Cluj-Napoca: Renașterea, 2010., 2010.
- 50 Belopopsky, Alexander; Talvivaara, Anu; Tsetsis, Georges; Bria Ion et al. *Orthodox youth and ecumenism: Resource book*. World Council of Churches, Geneva, 1998.
- 51 „Benz, Ernst. The Eastern Orthodox Church, Transaction Publishers, 2008., 2008.
- 52 Beyer, P., „The future of non-Christian religions in Canada: Patterns of religious identification among recent immigrants and their second generation, 1981-2001, *Studies in Religion/Sciences Religieuses* vol.34, no. 2 (2005): 165–96.
- 53 „Biblia Sacra Vulgata, Editionem quartam emendatam cum sociis B. Fischer, H. I. Frede, H. F. D. Sparks, W. Thiele, praeparavit Roger Gryson, Stuttgart, 1994, 1994.

- 54 *Biblia sau Sfânta Scriptura, Editie jubiliara a Sfântului Sinod, versiune diortosita dupa Septuaginta, redactata si adnotata de Bartolomeu Valeriu Anania Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli, EIB, Bucuresti, 2001.*, 2001.
- 55 „ Biserica față în față cu noile concepte și tehnologii. <http://www.pemptousia.ro/2013/02/biserica-fata-in-fata-cu-noile-conceptii-si-tehnologii/>. data accesării: 24 August, 2016.
- 56 Black, Lydia. *Russians in Alaska, 1732-1867*. University of Alaska Press, Fairbanks, Alaska, 2004.
- 57 „ Blood, organ and tissue donation. <http://healthycanadians.gc.ca/diseases-conditions-maladies-affections/donation-contribution-eng.php>. data accesării: 24 August, 2016.
- 58 Bosch, David J. *Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission*. Twentieth anniversary ed. American Society of Missiology series, no. 16, . Orbis Books, Maryknoll N.Y., 2011.
- 59 „ Bosch, David Jacobus, and William R. Burrows. *Transforming mission: paradigm shifts in theology of mission*. Twentieth anniversary ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2011., 2011.
- 60 Bramadat, Paul A. and David Seljak, eds. *Christianity and Ethnicity in Canada: v. 2*. University of Toronto Press, 2008. <http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=249184646&flag=citavi>.
- 61 Braniște, Ene M; Streza, Laurențiu și Pălimaru, Cătălin. *Despre preoție*. Ediție îngrijită. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
- 62 Bria, Ion, „ Living in the one tradition An Orthodox contribution to the question of unity ”, *Ecumenical review a quarterly*, 1974.
- 63 ———, „ Church's role in evangelism Icon or platform? ”, *International Review of Mission* vol.64, no. 255 (1975): 243–50.
- 64 ———. *Martyria/mission: The witness of the Orthodox churches today*. Commission on World Mission and Evangelism, World Council of Churches, Geneva, 1980.
- 65 ———. *MartyriaMission: The witness of the Orthodox churches today*. World Council of Churches, Geneva, 1980.
- 66 ———, „ Tabor and Golgotha - on the path to the kingdom, *International review of mission*, 1980.

- 68 ———. *Dicționar de teologie ortodoxă: A - Z*. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981.
- 69 ———. *Go forth in peace: A pastoral and missionary guidebook reports and documents from the Orthodox missionary consultations, 1974-1980*. Commission on World Mission and Evangelism, World Council of Churches, Geneva, 1982.
- 70 ———. *Go forth in peace: A pastoral and missionary guidebook reports and documents from the Orthodox missionary consultations, 1974-1980*. Commission on World Mission and Evangelism, World Council of Churches, Geneva, 1982.
- 71 ———, „Orthodox mission in the ninth century The witness of St. Methodius”, *International review of mission*, 1985.
- 72 ———, ed. *Go forth in peace: Orthodox perspectives on mission*. World Council of Churches, Geneva, 1986.
- 73 ———, ed. *Go Forth in Peace: Orthodox Perspectives on Mission (WCC mission series)*. World Council of Churches, 1986. <http://www.amazon.com/Go-Forth-Peace-Orthodox-Perspectives/dp/2825408611%3FSubscriptionId%3DAKIAJEIOHAJER6RL7KQQ%26tag%3Dws%26linkCode%3Dxm2%26camp%3D2025%26creative%3D165953%26creativeASIN%3D2825408611>.
- 74 ———. *Credința pe care o mărturisim*. Editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.
- 75 ———. *Destinul ortodoxiei*. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989.
- 76 ———. *Orthodoxy and ecumenism: A new theological discourse*. World Council of Churches, Geneva, 1994.
- 77 ———, „A New Typology for Gospel and Culture Syntax: From an Eastern European Orthodox Perspective”, *International review of mission* vol.84, no. 334 (1995): 273–83.
- 79 ———, ed. *Regenerarea misiunii creștine în contextul urban*. With the assistance of Nicolae Moșoiu. Editura Universității „Lucian Blaga,” Sibiu, 2010.
- 80 Bria, Ion și World Council of Churches. *Go forth in peace: Orthodox perspectives on mission*. [Rev. ed.]. WCC mission series, no.7, . World Council of Churches, Geneva, 1986.

- 81 ———. *The liturgy after the liturgy: Mission and witness from an Orthodox perspective*. WCC Publications, Geneva, Great Britain, 1996.
- 82 ,, Brief History. <http://www.gometropolis.org/metropolis/brief-history/>. data accesării: 17 August, 2016.
- 83 Buchiu, Ștefan și Popescu, Dumitru G. *Intrupare si unitate: Restaurarea cosmosului in Iisus Hristos*. Geneze. Libra, Bucuresti, 1997.
- 84 Bujea, E. *Romanians in Canada*. Romanian Orthodox Episcopate of America, 2009. <https://books.google.ca/books?id=x8NWAqAAQBAJ>.
- 85 ,, Bujea, Dr. Eleanor . *Romanians in Canada*. Detroit: The Romanian Orthodox Episcopate of America, 2013., 2013.
- 86 Calinic; Ică, Maria-Cornelia și Ică, Ioan I. *Provocări ale gândirii și vieții ortodoxe astăzi: Reflecții despre temeuriile creștine*. Deisis, Sibiu, 2012.
- 87 Calivas, Alkiviadis C. *Challenges and opportunities: The church in her mission to the world*. Essays in theology and liturgy vol.2. Holy Cross Orthodox Press, Brookline Mass., 2001.
- 88 ———. *Church, clergy, laity, and the spiritual life*. Essays in theology and liturgy, Four, . Holy Cross Orthodox Press, Brookline Massachusetts, 2013.
- 89 Canada, Government o. și Police, Royal C. M., ,, About the RCMP. <http://www.rcmp-grc.gc.ca/about-ausujet/index-eng.htm>. data accesării: 3 April, 2017.
- 90 ,, Canada Immigration News - Canada Announces New Regulations Regarding Spousal, Common-Law, and Conjugal Partner Sponsorship. <http://www.cicnews.com/2015/06/canada-announces-regulations-spousal-commonlaw-conjugal-partner-sponsorship-065459.html>. data accesării: 6 April, 2017.
- 91 Canada. Citizenship and Immigration Canada. *Discover Canada: The rights and responsibilities of citizenship study guide*. Citizenship and Immigration Canada, Ottawa, 2011.
- 92 ,, Canada's Blasphemous Libel Law |. <http://centreforinquiry.ca/canadas-blasphemous-libel-law/>. data accesării: 5 April, 2017.
- 93 ,, Canadian Hospital Rates. http://www.david-cummings.com/documents/canadian_hospital_rates.htm. data accesării: 11 April, 2017.
- 94 Carlson, Paul R. *The empty pew: Why Americans are abandoning the churches*. Outskirts Press Inc, Denver Colo, 2009.

- 95 Carlton, Clark. *The truth: What every Roman Catholic should know about the Orthodox Church*. The faith series. Regina, Salisbury, MA, 1999.
- 96 Carlton, Clark; Dâscă, Dragoș și Bîrzu, Vasile. *Adevărul ortodoxiei față de catolicism: Ce ar trebui să știe fiecare romano-catolic despre Biserica Ortodoxă*. Ediție îngrijită. Ecclesiast, Sibiu, 2010.
- 97 Carter, Craig A. *Rethinking Christ and culture: A post-Christendom perspective / Craig A. Carter*. Brazos Press, Grand Rapids, Mich., 2006.
- 98 „, Census 2016: For the 1st time, more seniors than children living in Canada - National | Globalnews.ca. <http://globalnews.ca/news/3423047/more-seniors-than-children-in-canada-2016-census/>. data accesării: 13 May, 2017.
- 99 „, Census Canada 2011: Single fathers surge in numbers as more kids live in one-parent homes. <http://news.nationalpost.com/2012/09/19/census-canada-2011-single-fathers-surge-in-numbers-as-more-kids-live-in-one-parent-homes/>. data accesării: 22 March, 2015.
- 101 „, Chaput v. Romain - SCC Cases (Lexum). <https://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/6697/index.do>. data accesării: 12 April, 2017.
- 103 Cismaș, Iacob. *Preotul - misionar în contextul lumii contemporane*. Misiune și pastorație. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
- 104 Clément, Olivier și Vlad, Eugenia. *Trupul morții și al slavei: Scurtă introducere la o teopoetică a trupului*. Christiana, București, 1996.
- 105 Clement Alexandrinul. *Scrieri, partea a II-a, Stromatele*. With the assistance of trad., cuvânt înainte, note și indici de Dumitru Fecioru. PSB 5. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982.
- 106 Clement Alexandrinul, Stromate, Scrieri II, trad. D. Fecioru, PSB 5, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 107 Clifford, N. K., „, History of the Churches in the United States and Canada, *Religious Studies Review* vol.4, no. 2 (1978): 104–6.
- 108 Codrescu, Răzvan și Calciu-Dumitreasa, Gheorghe. *Occidentali convertiti la ortodoxie: Sase ipostaze marturisitoare*. Editie ingrijita de Razvan Codrescu. Christiana, Bucuresti, 2002.
- 109 Coman, Ioan G. *Patrologie: Manual pentru uzul studenților institutelor teologice*. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxa, București, 1956.

- 110 „ Concerning Death. <http://www.gometropolis.org/orthodox-faith/concerning-death/>. data accesării: 24 August, 2016.
- 111 „ Confruntări de idei privind globalizarea. <http://biblioteca-digitala-online.blogspot.ca/2013/01/confruntari-de-idei-privind-globalizarea.html>. data accesării: 3 February, 2017.
- 112 Conrad, Margaret și Finkel, Alvin. *Canada: A national history*. 2nd ed. Pearson Longman, Toronto, 2007 [i.e. 2006].
- 113 „ Criminal Code. <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/C-46/section-365.html>. data accesării: 11 April, 2017.
- 114 Culliton, John T. *National problems of Canada ... assisted emigration and land settlement*. The federated Press Limited, for the Department of economics and political Science, McGill University, Montreal, 1928.
- 115 „ cultural globalization | anthropology. <https://www.britannica.com/science/cultural-globalization>. data accesării: 1 February, 2017.
- 116 Curtis, James E. și Tepperman, Lorne. *Understanding Canadian society*. McGraw-Hill Ryerson, Toronto, 1988.
- 117 „ Cuthbertson v. Rasouli - SCC Cases (Lexum). <https://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/13290/index.do>. data accesării: 11 April, 2017.
- 118 Damascene. *Not of this world: The life and teaching of Fr. Seraphim Rose, pathfinder to the heart of ancient Christianity*. 1st ed. Fr. Seraphim Rose Foundation, Forestville, Calif., 1993.
- 119 Daniel și Bria, Ion. *Regards sur l'orthodoxie*. Conseil oecuménique des Eglises, Genève, 1993.
- 120 „ Dawson Daily News - Google News Archive Search. <https://news.google.com/newspapers?nid=41&dat=19050629&id=5vpQAAAAIIBAJ&sjid=-h8DAAAAIIBAJ&pg=5117,1440358&hl=en>. data accesării: 16 August, 2016.
- 121 „ Description du cours ORT704 - Université de Sherbrooke. <http://www.usherbrooke.ca/fiches-cours/ort704>. data accesării: 22 August, 2016.
- 122 „ Diadoh al Foticeii, Cuvânt ascetic în 100 de capete, trad. D. Staniloae, F 1, Tipografia Arhidiecezana, Sibiu, 1946, 1946.

- 123 *Diadoh al Foticeii, Cuvânt ascetic. Cuvânt ascetic în 100 de capete, trad. D. Staniloae, F I, Tipografia Arhidiecezana, Sibiu, 1946., 1946.*
- 126 „ Didim din Alexandria, *Despre Duhul Sfânt*, trad. Vasile Raduca, Editura Sofia, Bucuresti, 2001, 2001.
- 127 „ Diocese - Епархија канадска. <http://www.istocnik.ca/en/eparhija/>. data accesării: 25 August, 2016.
- 128 „ Dionisie Areopagitul, Sf., *Despre Ierarhia cereasca, Opere complete*, trad. D. Staniloae, Ed. Paideia, Bucuresti, 1996, 1996.
- 129 „ Discover Canada. <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/discover/section-06.asp>. data accesării: 17 June, 2014.
- 130 „ Discover Canada. <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/discover/section-06.asp>. data accesării: 20 June, 2014.
- 131 Dobbelaere, Karel, „ Bryan Wilson’s Contributions to the Study of Secularization, *Social Compass* vol.53, no. 2 (2006): 141–46.
- 132 Doniger, Wendy. *Merriam-Webster's encyclopedia of world religions*. Merriam-Webster, Springfield, Mass., Great Britain, 1999.
- 133 Donlu, „ jukier_2015_religion_and_the_secular_state. data accesării: 2 April, 2017.
https://www.mcgill.ca/law/files/law/jukier_2015_religion_and_the_secular_state.pdf.
- 134 ———, „ jukier_2015_religion_and_the_secular_state (2). data accesării: 2 April, 2017.
https://www.mcgill.ca/law/files/law/jukier_2015_religion_and_the_secular_state.pdf.
- 135 ———, „ jukier_2015_religion_and_the_secular_state (3). data accesării: 3 April, 2017.
https://www.mcgill.ca/law/files/law/jukier_2015_religion_and_the_secular_state.pdf.
- 136 Dorr, Donal. *Mission in Today's World: Christs Church*. Columba Press, 2009.
<http://www.amazon.co.uk/Mission-Todays-World-Christs-Church-ebook/dp/B00EAOUZ6G%3FSubscriptionId%3DAKIAJEOIHAJER6RL7KQQ%26tag%3Dws%26linkCode%3Dxm2%26camp%3D2025%26creative%3D165953%26creativeASIN%3DB00EAOUZ6G>.

- 138 Dvornik, Francis. *Byzantine missions among the Slavs: SS. Constantine-Cyril and Methodius*. Rutgers Byzantine series. Rutgers University Press, New Brunswick, N.J, 1970.
- 139 Eckberg, Douglas L., „, Abortion Politics in the United States and Canada: Studies in Public Opinion, *Journal for the Scientific Study of Religion* vol.34, no. 4 (1995): 546–47.
- 140 „, Environmental Challenges | Natural Resources Canada. <http://www.nrcan.gc.ca/energy/oil-sands/5855>. data accesării: 11 October, 2016.
- 141 Episcopia Ortodoxă Română din America. *Statutul și Regulamentul: după care sunt organizate și funcționează Episcopia Ortodoxă Română din America, auxiliarele și parohiile de sub jurisdicția ei*. Congresul Episcopiei Ortodoxe Române, Southfield, Michigan, 1994.
- 142 Ernst Benz. *The Eastern Orthodox Church*. Geist und Leben der Ostkirche. Aldine Publishing Company Chicago, Chicago, Illinois, 1963.
- 143 *Estimated population of Canada, 1605 to present*. Statistics Canada, 2013. <http://www.statcan.gc.ca/pub/98-187-x/4151287-eng.htm>.
- 144 *Ethnic Origin (232), Sex (3) and Single and Multiple Responses (3) (2001 Census)*. 2.statcan.ca, 2010. <http://www12.statcan.ca/english/census01/products/standard/themes/RetrieveProductTable.cfm?Temporal=2001&PID=62911&APATH=3&METH=1&PTYPE=55440&THEME=44&FOCUS=0&AID=0&PLACENAME=0&PROVINCE=0&SEARCH=0&GC=99&GK=NA&VID=0&VNAMEE=&VNAMEF=&FL=0&RL=0&FREE=0&GID=431515>.
- 145 *Ethnocultural Portrait of Canada Highlight Tables, 2006 Census*. 2.statcan.ca, 2010. <http://www12.statcan.ca/english/census06/data/highlights/ethnic/pages/Page.cfm?Lang=E&Geo=PR&Code=01&Data=Count&Table=2&StartRec=1&Sort=3&Display=All&CSDFilter=5000>.
- 146 „, Euthanasia - End-of-Life Law and Policy in Canada. http://eol.law.dal.ca/?page_id=238. data accesării: 24 August, 2016.
- 147 „, Evagrie Ponticul, Cuvânt despre rugăciune, trad. D. Staniloae, F 1, Tipografia Arhidiecezana, Sibiu, 1946, 1946.

- 148 Evdokimov, Paul; Plekon, Michael și Vinogradov, Alexis. *In the world, of the Church: A Paul Evdokimov reader*. St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, NY, 2001.
- 149 „ Faith and religion in Canada today - Angus Reid Institute. <http://angusreid.org/faith-in-canada/>. data accesării: 2 July, 2015.
- 150 „ Faith and religion in Canada today - Angus Reid Institute. <http://angusreid.org/faith-in-canada/>. data accesării: 2 July, 2015.
- 151 „ Fargher, B. L The Origins Of The New Churches Movement In Southern Ethiopia, 1927-1944, Brill Academic Publishers, 1995., 1927.
- 152 Ferencz, Nicholas. *American orthodoxy and parish congregationalism*. Paperback edition. Holy Cross Orthodox Press, Brookline Massachusetts, 2013.
- 153 „ Filotei Sinaitul, Capete despre trezvie, trad. D. Staniloae, F 4, Tipografia Arhidiecezana, Sibiu, 1948, 1948.
- 154 FitzGerald, Thomas E., „ The development of the Orthodox parish in the United States, *The Greek Orthodox Theological Review* vol.48, 1-4 (2003): 11–32.
- 155 „ FitzGerald, Thomas E The Orthodox Church, Greenwood Publishing Group, 1997., 1997.
- 156 Floca, Ioan, „ Atitudini Misiune, prozelitism și normă juridică ”, *Biserica Ortodoxă Română*, Anul CVIII - Nr. 5-6 (1990): 164.
- 157 Florovski, Georges. *Biblie, Biserica, Tradiție: O viziune ortodoxă*. With the assistance of Radu Teodorescu (trad.). Reîntregirea, 2006.
- 158 Francis, R. D. și Smith, Donald B. *Readings in Canadian history*. 6th ed. Nelson Thomson Learning, Toronto, 2002.
- 159 „ Francis Dvornik - OrthodoxWiki. https://orthodoxwiki.org/Francis_Dvornik. data accesării: 2 September, 2016.
- 160 „ Fundamentals of the Social Conception of the Russian Orthodox Church. <http://incommunion.org/fundamentals-of-the-social-conception-of-the-russian-orthodox-church/>. data accesării: 24 August, 2016.
- 161 Galeriu, Constantin. *Jertfă și răscumpărare*. Teologica. Harisma, București, 1991.
- 162 Gallup și Inc, „ Most Britons, Canadians "Unchurched". <http://www.gallup.com/poll/19267/Most-Britons-Canadians-Unchurched.aspx?version=print>. data accesării: 8 April, 2015.

- 163 Gârdan, Gabriel V., ed. *De la vis la realitate: Unitatea Ortodoxiei în Statele Unite in Solia Calendar 2015: An Annual Almanac*. Romanian Orthodox Episcopate of America, 2015.
- 164 Gârdan, Gabriel-Viorel. *Episcopia Ortodoxă Română din America: Parte a ortodoxiei americane*. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
- 165 Gheorghios D. Metallinos. *Parohia — Hristos in mijlocul nostru*. Deisis, Sibiu, 2004.
- 166 Ghiuș, Benedict. *Taina Răscumpărării în inmografia ortodoxă*. Ed. Inst. Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
- 167 Glenday, Daniel și Duffy, Ann. *Canadian society: Meeting the challenges of the twenty-first century*. Oxford University Press, Don Mills Ont., New York, 2001.
- 168 ———. *Canadian society: Meeting the challenges of the twenty-first century / edited by Dan Glenday and Ann Duffy*. Oxford University Press, Don Mills, Ont, Oxford, 2001.
- 169 „, Go and Make Disciples: Evangelization and Outreach in US Orthodox Parishes. <http://assemblyofbishops.org/news/2017/evangelization-study-report>. data accesării: 13 May, 2017.
- 170 „, Go and Make Disciples: Evangelization and Outreach in US Orthodox Parishes. <http://www.assemblyofbishops.org/news/2017/evangelization-study-report>. data accesării: 22 May, 2017.
- 171 „, Go and Make Disciples: Evangelization and Outreach in US Orthodox Parishes. <http://www.assemblyofbishops.org/news/2017/evangelization-study-report>. data accesării: 13 May, 2017.
- 172 Goa, David J., „, Orthodox Church. <http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/orthodox-church/>. data accesării: 20 May, 2017.
- 173 ———. *The Ukrainian religious experience: Tradition and the Canadian cultural context / edited by David J. Goa*. Canadian Institute of Ukrainian Studies, Edmonton, Alta., 1989.
- 174 Goheen, Michael W. *Introducing Christian mission today: Scripture, history, and issues*. IVP Academic an imprint of InterVarsity Press, Downers Grove Illinois, 2014.

- 175 „ Goodes, John. Where money grew on trees: a history of the Romanian pioneers of Lennard, Manitoba. Winnipeg: J. Goodes, 2003., 2003.
- 176 Grama, Remus. *Policarp Morușca, primul episcop al românilor din America: Scrisori din captivitate tragedia despărțirii bisericești a românilor din America.* Biblioteca ortodoxă vol.25. Eikon, Cluj-Napoca, 2004.
- 177 Grant, John W., „ The churches in Canadian space and time, *Mid-Stream* vol.22, 3-4 (1983): 354–62.
- 178 ———. *The church in the Canadian era.* Updated and expanded ed. Regent College Pub, Vancouver B.C., 1988.
- 179 „ Graydon, William Murray. *The Cryptogram A Story Of Northwest Canada,* Project Gutenberg, 2008., 2008.
- 180 „ Grigorie de Nazianz, Sf., *Cele cinci cuvântari teologice,* trad. D. Staniloae, Ed. Anastasia, Bucuresti, 1993, 1993.
- 181 „ Grigorie de Nazianz, Sf., *Despre preotie,* trad. D. Fecioru, în vol. Sf. Ioan Gura de Aur, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Efrem Sirul, *Despre preotie,* EIB, Bucuresti, 1987, 1987.
- 182 „ Grigorie de Nyssa, Sf., *Despre fericiri, Scrieri I,* trad. D. Staniloae, PSB 29, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 183 „ Grigorie de Nyssa, Sf., *Despre nevointa, Scrieri I,* trad. D. Staniloae, PSB 29, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 184 „ Grigorie de Nyssa, Sf., *Despre viata lui Moise, Scrieri I,* trad. Ioan Buga, PSB 29, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 185 „ Grigorie Palama, Sf., *Capete despre cunostinta naturala,* trad. D. Staniloae, F 7, EIB, Bucuresti, 1977, 1977.
- 186 „ Grigorie Palama, Sf., *Despre rugaciune,* trad. D. Staniloae, F 7, EIB, Bucuresti, 1977, 1977.
- 187 Grover, Patricia L; Katzberg, Mike și Schuster, Eilleen L. *Regina ethnic pioneers cemetery walking tour.* Regina Ethnic Pioneers Cemetery Walking Tour, Regina, 1999.
- 188 Groza, Horia I. *Laudă bunății timpului: Meditații pe teme existențiale.* Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. Logos, București, 2011.
- 189 Harakas, S. S., „ An Eastern Orthodox Approach to Bioethics, *Journal of Medicine and Philosophy* vol.18, no. 6 (1993): 531–48.

- 190 „ Haruns, Sylvester, Abp of Montreal and Canada. "Early Orthodox mission in Canada, reprint, 1975." *International Review Of Mission* 71, no. 283 (July 1, 1982): 282-286. ATLA Religion Database with ATLASerials, EBSCOhost (accessed December 30, 2014)., 1975.
- 191 Henția, Gheorghe; Gârdan, Gabriel V. și Alic, Daniel-Aron. *O călătorie în America*. Ediție, note și studiu introductiv. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014.
- 192 Hiebert, Paul G. *Anthropological insights for missionaries*. Baker Book House, Grand Rapids, 1985.
- 193 „ Historical Timeline. <http://www.united-church.ca/community-faith/welcome-united-church-canada/historical-timeline>. data accesării: 14 May, 2017.
- 194 „ History Orthodox Canada. <http://www.orthodox-canada.com/about-us/history/>. data accesării: 18 August, 2016.
- 195 „ History Orthodox Canada. <http://www.orthodox-canada.com/about-us/history/>. data accesării: 19 May, 2015.
- 196 „ History Orthodox Canada. <http://www.orthodox-canada.com/about-us/history/>. data accesării: 18 August, 2016.
- 197 „ History | Archdiocese of Canada. <http://www.archdiocese.ca/content/history>. data accesării: 18 August, 2016.
- 198 „ History | Archdiocese of Canada. <https://www.archdiocese.ca/content/history>. data accesării: 1 June, 2017.
- 199 „ History of the Archdiocese | Antiochian Orthodox Christian Archdiocese. <http://www.antiochian.org/archdiocesehistory>. data accesării: 25 August, 2016.
- 200 Holifield, E. B., și Arthur C. Piepkorn, „ Profiles in Belief: The Religious Bodies of the United States and Canada. Vol. I: Roman Catholic, Old Catholic, Eastern Orthodox, *The Journal of American History* vol.67, no. 1 (1980): 108.
- 201 Holy and Great Council, „ Official Documents of the Holy and Great Council of the Orthodox Church The Orthodox Diaspora,” . data accesării: 12 August, 2016.
- 202 „ Holy Synod - Encyclicals - Guidelines for Clergy Use of Online Social Networking. <http://oca.org/holy-synod/statements/holy-synod/guidelines-for-clergy-use-of-online-social-networking>. data accesării: 21 June, 2014.

- 203 „ Holy Synod - Encyclicals - Guidelines for Clergy Use of Online Social Networking. <http://oca.org/holy-synod/statements/holy-synod/guidelines-for-clergy-use-of-online-social-networking>. data accesării: 21 June, 2014.
- 204 „ Home. <http://roea.org/>. data accesării: 19 September, 2016.
- 205 „ House of Commons passes anti-Islamophobia motion. <http://www.cbc.ca/news/politics/m-103-islamophobia-motion-vote-1.4038016>. data accesării: 11 April, 2017.
- 206 „ How government works - Canada.ca. <http://www.canada.ca/en/gov/system/index.html>. data accesării: 18 June, 2014.
- 207 Ică jr., Ioan, „ Teologia academică ortodoxă. Repere istorice și programatice In.
- 208 Ică jr., Ioan and Nicolae Moșoiu, eds. *Teologia academică ortodoxă. Repere istorice și programatice // Relevanța operei părintelui profesor Ion Bria pentru viața bisericească și socială actuală: Direcții noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii și unității Bisericii lucrările conferinței cu participare internațională Sibiu, 14-17 mai 2009*. With the assistance of Nicolae Moșoiu. Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2010; Editura Universității "Lucian Blaga", Sibiu, 2009 // 2010.
- 209 „ Ignatie Teoforul, Sf., Epistola catre Efeseni, trad. D. Fecioru, în Scrierile Parintilor apostolici, PSB 1, EIB, Bucuresti, 1979, 1979.
- 210 Ignatieff, M. *The Rights Revolution*. House of Anansi Press, 2007.
- 211 Ilarion și Ilarion, Hieromonk. *Orthodox Christianity*. St Vladimirs Seminary Press,U.S, 2011. <http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=264843591&flag=citavi>.
- 212 Iloaie, Ștefan. *Cultura vieții: Aspecte morale în bioetică*. Bioetica. Renașterea, Cluj-Napoca, 2009.
- 213 Income Statistics Division, „ Low Income Lines, 2012-2013. data accesării: 21 March, 2015. <http://www.statcan.gc.ca/pub/75f0002m/75f0002m2014003-eng.pdf>.
- 214 Ingstad, Helge și Ingstad, Anne S. *The Viking discovery of America: The excavation of a Norse settlement in L'Anse aux Meadows, Newfoundland*. Breakwater, St. John's, NF, 2000.
- 215 „ interior, Canada. Dept Canada West, Project Gutenberg, 2011., 2011.
- 216 *International Programs – U.S. Census Bureau*. Census.gov. <http://www.census.gov/ipc/www/idb/informationGateway.php>.

- 217 „, Ioan Casian, Sf., Asezamintele mănăstirești. Convorbiri duhovnicești. Despre întruparea Domnului, Scrieri alese, trad. David Popescu, PSB 57, EIB, București, 1990, 1990.
- 218 „, Ioan Damaschin, Sf., Dogmatica, trad. D. Fecioru, editia a II-a, EIB, București, 1943, 1943.
- 219 „, Ioan Gura de Aur, Sf., Omilii la Matei, trad. D. Fecioru, PSB 23, EIB, București, 1994, 1994.
- 220 Ioan Gură de Aur, Sfântul. *Despre preoție: Omilia rostită când a fost hirotonit preot.*
- 221 Ioan Gură de Aur, Sfântul; Grigorie de Nazianz, Sfântul și Efrem, Sirul, Sfântul și Fecioru Dumitru. *Despre preoție. Tâlcuiri la Sfânta Scriptură.* Sophia; Biserica Ortodoxă, București, 2004.
- 222 Ioanichie Bălan. *Convorbiri duhovnicești cu teologi ortodocși din străinătate. Credință și cultură vol.5.* Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1995.
- 223 IOANNIS ZIZIOULAS. *Ființa eclesială.* Editura Bizantină, București, 2007.
- 224 Ioniță, Viorel, ed. *Cooperation and the promotion of unity: An Orthodox Perspective.* With the assistance of PS. Irineu Popa, Boris Bobrinsky. Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2008.
- 225 „, Irénée (Rochon) of Ottawa - OrthodoxWiki. [https://orthodoxwiki.org/Ir%C3%A9n%C3%A9e_\(Rochon\)_of_Ottawa](https://orthodoxwiki.org/Ir%C3%A9n%C3%A9e_(Rochon)_of_Ottawa). data accesării: 18 August, 2016.
- 226 Istocnik, „, Bishop of Canada is His Grace Dr. Mitrofan (Kodic) - Епархија канадска. <http://www.istocnik.ca/en/2016/05/%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD-%D0%B5%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%BF-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B3-%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B0%D0%BD/>. data accesării: 31 December, 2016.
- 227 „, Iustin Martirul și Filosoful, Sf., Apologia întâia, trad. Olimp Caciula, în Apologeti de limba greacă, PSB 2, EIB, București, 1980, 1980.

- 228 „ Jacques Cartier.
<http://canadahistory.com/sections/documents/explorers/jacquescartier.htm>. data
 accesării: 19 June, 2014.
- 229 John, H. E. *Orthodox Christians in America*. Oxford University Press, 1999.
<http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=255767707&flag=citavi>.
- 230 Justinian și Fecioru, Dumitru. *Scrierile părinților apostolici*. Părinți și scriitori
 bisericești vol.1. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,
 București, 1979.
- 231 Kaiser, Walter. *Mission in the Old Testament*. Reprint. Baker Academic, Div of
 Baker Publishing Group, 2000. [http://www.amazon.co.uk/Mission-Old-Testament-
 Walter-
 Kaiser/dp/0801022282%3FSubscriptionId%3DAKIAJEOIHAJER6RL7KQQ%26tag%
 3Dws%26linkCode%3Dxm2%26camp%3D2025%26creative%3D165953%26creative
 ASIN%3D0801022282](http://www.amazon.co.uk/Mission-Old-Testament-Walter-Kaiser/dp/0801022282%3FSubscriptionId%3DAKIAJEOIHAJER6RL7KQQ%26tag%3Dws%26linkCode%3Dxm2%26camp%3D2025%26creative%3D165953%26creativeASIN%3D0801022282).
- 232 Kapsanis, Gheorghe. *Îndumnezeirea - Scopul vieții omului*. Editura Evanghelismos,
 București, 2006.
- 233 Karl Marx and Frederick Engels, „ Communist Manifesto (Chapter 1).
<https://www.marxists.org/archive/marx/works/1848/communist-manifesto/ch01.htm>.
 data accesării: 3 February, 2017.
- 234 Kilbourn, William; Forrest, A. C. și Watson, Patrick. *Religion in Canada: The
 spiritual development of a nation*. Canadian illustrated library. McClelland and Stewart,
 Toronto, repr. 1974, ©1968.
- 235 KOEPGEN, Georg. *Die Grundlagen der neuen kritischen Ontologie und die
 scholastische Methode: Eine Untersuchung über die Tragweite der religiösen
 Erkenntnis.*, Mainz, 1927.
- 236 ———. *Die Gnosis des Christentums*. O. Müller, Salzburg, 1939.
- 237 „ Land and freshwater area, by province and territory.
<http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/l01/cst01/phys01-eng.htm>. data
 accesării: 27 April, 2017.
- 238 Lazar Puhalo. *Teologia vie în Dumnezeu*. With the assistance of Fabian Anton and
 Virgil Baidoc. Editura EIKON, Cluj, 2004.

- 239 „ letter-millennium. data accesării: 24 August, 2016. <http://assemblyofbishops.org/assets/files/news/scoba/letter-millennium.pdf>.
- 240 Levesque, Anita, „ Declaration-against-euthanasia-and-assisted-suicide-EN. data accesării: 24 August, 2016. <http://www.euthanasiadeclaration.ca/wp-content/uploads/2015/10/Declaration-against-euthanasia-and-assisted-suicide-EN.pdf>.
- 241 „ Life Tables, Canada, Provinces and Territories, 2009 to 2011. <http://www.statcan.gc.ca/pub/84-537-x/84-537-x2013005-eng.htm>. data accesării: 23 August, 2016.
- 242 „ Lindner, Eileen W Yearbook Of American & Canadian Churches 2012, Abingdon Press, 2012., 2012.
- 243 „ Lista facultăților și seminariilor de teologie ortodoxă - OrthodoxWiki. https://ro.orthodoxwiki.org/Lista_facult%C4%83%C8%9Bilor_%C8%99i_seminariilor_de_teologie_ortodox%C4%83#Canada. data accesării: 22 May, 2017.
- 244 „ Macarie Egipteanul, Sf., Omilii duhovnicești, trad. Constantin Cornitescu, PSB 34, EIB, București, 1992, 1992.
- 246 Maxim Mărturisitorul, Sfântul. *Ambigua*. Părinți și Scriitori Bisericești. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983.
- 247 Maximus și Enache, Laura. *Întrebări și nedumeriri*. Viața în Hristos vol.1. Doxologia, Iași, 2012.
- 248 Menendez, Albert J. *Church and state in Canada*. Prometheus Books, Amherst, N.Y., 1996.
- 249 „ Metropolitan Innocent (Pustynsky) - Canadian Orthodox History Project. [http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Innocent_\(Pustynsky\)](http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Innocent_(Pustynsky)). data accesării: 16 August, 2016.
- 250 „ Metropolitan Sotirios (Athanasoulas) - Canadian Orthodox History Project. [http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Sotirios_\(Athanasoulas\)](http://orthodoxcanada.ca/Metropolitan_Sotirios_(Athanasoulas)). data accesării: 31 December, 2016.
- 251 Meyendorff, John. *Christ in eastern christian thought*. 2. ed. St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood New York, 1975.
- 252 Meyendorff, John și Stan, Alexandru I. *Teologia bizantină: Tendințe istorice și teme doctrinare*. Biblioteca teologică. Teologi ortodocși străini. Editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.

- 253 „, Microsoft Word - quota_elena.DOC. data accesării: 4 January, 2017. http://www.carters.ca/pub/article/charity/2003/quota_meh.pdf.
- 254 Mihălcescu, Irineu. *Dogmatica: Manual pentru uzul seminarilor teologice*. Edited by I. GAGIU and N. C. BUZESCU. Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1958.
- 255 Miller, Donald E., „, Sectarianism and secularization: the work of Bryan Wilson, *Religious Studies Review* vol.5, no. 3 (1979): 161–74.
- 256 „, Mineiul 16 - 31 August - Cele Șapte Laude. <https://sites.google.com/site/ortodox007/Mineiele-Bisericii-Ortodoxe/Mineiul-pe-august/Mineiul-16---31-August>. data accesării: 29 November, 2016.
- 257 Moir, John S. și Laverdure, Paul. *Christianity in Canada: Historical essays*. Redeemer's Voice Press; Laverdure & Associates, Yorkton, SK, Gravelbourg, 2002.
- 259 Muresan, Vasile. *Monografia Arhiepiscopiei Ortodoxe Romane Din Cele Doua Americi*. With the assistance of Marius Ristea. Editura Dynasty Books Proeditura si Tipografie, 2014.
- 260 Murphy, Terrence și Perin, Roberto. *A concise history of Christianity in Canada*. Oxford University Press, Toronto, New York, 1996.
- 261 Nasr, Constantine. *The resource book of Orthodox evangelism*. Theosis Pub. Co, Oklahoma City, OK, 1996.
- 262 Natalie, „, Religions_update_e.qxd_Religions_English. data accesării: 13 September, 2016. http://publications.gc.ca/collections/collection_2011/dn-nd/D2-147-2008-eng.pdf.
- 263 Nazianzenus, Gregorius și Tilea, Gheorghe. *Cuvântări teologice: Cinci cuvântări despre Dumnezeu*. Herald, Bucuresti, 2008.
- 264 Nifon, Mihaita Î., „, MISIUNEA BISERICII ȘI DESCHIDEREA ECUMENICĂ ÎN MILENIUL III Suport de curs,” Targoviște, 2010.
- 265 „, Nil Ascetul, Cuvânt ascetic, trad. D. Staniloae, F 1, Tipografia Arhidiecezana, Sibiu, 1946, 1946.
- 266 Noica, Constantin. *Cuvînt împreună despre rostirea românească*. Editura Humanitas, București, 1996.
- 267 Noll, Mark A. *A history of Christianity in the United States and Canada*. Eerdmans, Grand Rapids, Mich, 1992.

- 268 ———, „ Learning from Canada: Canadian religious history and the future of theological education in North America, *Theological Education* vol.50, no. 1 (2015): 33–52.
- 269 „, Noul Testament cu Psalmii, tiparit cu aprobarea Sfântului Sinod, sub îndrumarea și cu purtarea de grija a Prea Fericitului Parinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, EIB, Bucuresti, 1983, 1983.
- 270 „, Octoihul Mare Glasul al 6-lea - Cele Șapte Laude. <https://sites.google.com/site/ortodox007/Octoihul-Mare/Octoihul-Mare-Glasul-al-6-lea>. data accesării: 29 November, 2016.
- 271 Ogilvie, M. H. *Religious institutions and the law in Canada*. 3rd ed. Essentials of Canadian law. Irwin Law, Toronto, 2010.
- 272 „, Origen, Despre rugaciune, Scrieri alese II, trad. T. Bodogae și Nicolae Neaga, PSB 7, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 273 „, Origen, Filocalia, Scrieri alese II, trad. T. Bodogae și Nicolae Neaga, PSB 7, EIB, Bucuresti, 1982, 1982.
- 274 „, Origins of Canada's First Peoples.
- 275 „, Orthodox Canada - A Journal of Orthodox Christianity on the 'Net. <http://www.orthodoxcanada.com/journal/2007-06-05.html>. data accesării: 24 August, 2016.
- 276 „, Orthodox Christians in North America - Postscript. <https://oca.org/history-archives/orthodox-christians-na/postscript>. data accesării: 8 August, 2015.
- 277 „, Orthodox Research Institute. http://www.orthodoxresearchinstitute.org/articles/church_history/history_archdiocese_canada.htm. data accesării: 8 August, 2015.
- 278 „, Ouija Game. <http://www.toysrus.ca/product/index.jsp?productId=85314616>. data accesării: 20 August, 2016.
- 279 „, Our Mission & Values | Esalen. <http://www.esalen.org/page/our-mission-values>. data accesării: 20 August, 2016.
- 280 Pac-Urar, Ian G. *The servant of all: Archbishop Nathaniel Popp, 30 years of leadership 1980-2010*.
- 281 „, Papathanasiou, Athanasios N. Future, the background of history: essays on Church mission in an age of globalization. Montreal: Alexander Press, 2005., 2005.

- 282 Petraru, Gheorghe, „ Missionary theology in the theological university education of the Romanian Orthodox Church, *International review of mission* vol.95, 378-379 (2006): 383–89.
- 283 Pierce, Richard A. și Gedeon, Hieromonk. *The Russian orthodox religious mission in America 1794-1837 with materials concerning the life and works of the Monk German, and Ethnographic*. Materials for the study of Alaska History, no 11, . The Limestone Press, S.l., 1978.
- 284 Popescu, Dumitru G. *Hristos, Biserică, societate*. Editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
- 285 „ Popp, Archbishop Nathaniel, and Ian G. Pac-Urar. *The Servant of All*. 2010. Reprint, Grass Lake: Polycarp Books / The Romanian Orthodox Episcopate of America, 2011., 2010.
- 286 „ Population estimates, July 1, 2015, (V2015). <http://www.census.gov/quickfacts/table/PST045215/00>. data accesării: 17 August, 2016.
- 287 „ Povestile Tulcei - capitolul 10 | Site-ul oficial al Primarie Municipiului Tulcea. <http://www.primariatulcea.ro/povestile-tulcei-capitolul-10>. data accesării: 22 August, 2016.
- 288 „ Prelipcean, Vladimir, Nicolae Neaga, Gh. Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament (pentru Institutele teologice)*, editia a II-a, EIB, Bucuresti, 1985, 1985.
- 290 Puhalo, Lazar. *Gehena: The nature of hell according to the Orthodox Christian Church*. Synaxis Press, Dewdney, B.C. Canada, 2012.
- 291 „ R. v. Big M Drug Mart Ltd. - SCC Cases (Lexum). <https://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/43/index.do>. data accesării: 5 April, 2017.
- 292 „ R. v. Gruenke - SCC Cases (Lexum). <https://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/802/index.do>. data accesării: 19 April, 2017.
- 293 Radu, Dumitru. *Îndrumări misionare*. Editura Institutului Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 1986.
- 294 ———, „ Autoritate și conciliaritate în practica actuală a Bisericii Convergențe și atitudini ”, *Ortodoxia, Revista Patriarhiei Române*, Anul XLI - Nr. 2 Aprilie-Iunie (1989): 90–114.

- 295 Rainer, Thom S. *Surprising insights from the unchurched and proven ways to reach them*. Zondervan, Grand Rapids, Mich., 2001.
- 296 „, Reardon, Patrick Henry. “The Commerce Of Human Body Parts: An Eastern Orthodox Response.” *Christian Bioethics* 6, no. 2 (January 1, 2000): 205-213. doi:10.1076/1380-3603(200008)6:21-7ft205., 2000. doi:10.1076/1380-3603(200008)6:21-7ft205.
- 297 Reference, Robarts, „, Research guides: The State in the Bedroom: The Evolution of Reproductive Rights in Canada: The Omnibus Bill. <http://guides.library.utoronto.ca/c.php?g=251685&p=1675130>. data accesării: 23 August, 2016.
- 298 *Rencontre avec l'orthodoxie: Archdiocese du Canada, Eglise Orthodoxe en Amerique*. Editions Alexandre, Montreal, 2000.
- 299 „, Riedmann, Agnes Czerwinski, and Mary Ann Lamanna. *Marriages and families*. Toronto: Nelson Thomson Learning, 2003., 2003.
- 300 Riendeau, Roger E. *A brief history of Canada*. 2nd ed. Facts on File, New York, 2007.
- 301 „, ROAA. <http://www.romarch.org/ro/news.php?id=5936>. data accesării: 1 January, 2017.
- 302 „, ROAA. <http://www.romarch.org/ro/news.php?id=6118>. data accesării: 25 May, 2017.
- 303 „, ROAA. <http://www.romarch.org/parohii.php>. data accesării: 22 August, 2016.
- 304 Rodopulos, Panteleimon; Dragas, George D. și Lilie, W. J. *An overview of orthodox canon law*. Orthodox theological library vol.3. Orthodox Research Institute, Rollinsford, NH, 2007.
- 305 Romanian Orthodox Episcopate of America, „, *Solia Calendar 2005 An Annual Almanac*”, 2005, 244–52.
- 306 Romanian Orthodox Episcopate of America Department of Publications, ed. *Calendarul Solia 2015: An Annual Almanac*. Romanian Orthodox Episcopate of America Department of Publications, Grass Lake, MI, 2015.
- 307 Rōmanidēs, Iōannēs S. *An outline of Orthodox patristic dogmatics*. With the assistance of George Dion Dragas. Orthodox Research Institute, Rollinsford, N.H, 2004.

- 308 „ Români din Canada – Istoric al emigrației.
<http://www.universulromanes.com/ginta/threads/935-Rom%C3%A2nii-din-Canada-%C2%96-Istoric-al-emigrației>. data accesării: 19 June, 2014.
- 309 „, Rose, Hieromonk Seraphim. *Orthodoxy and the religion of the future*. 5th ed. Platina, Calif.: Saint Herman of Alaska Brotherhood, 2004., 2004.
- 310 Roudometof, Victor. *Orthodox Christianity in 21st Century Greece: The Role of Religion in Culture, Ethnicity and Politics*. Ashgate Gower, 2010.
<http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=268981487&flag=citavi>.
- 311 Salis Amaral, Miguel d. *Două viziuni ortodoxe cu privire la biserică: Bulgakov și Florovsky*. Bibliotheca oecumenica vol.1. Presa Univ. Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
- 312 Săuca, Ioan; Clapsis, Emmanuel; George, Kondothra M; Hopko Thomas et al. *Orthodoxy and cultures: Inter-Orthodox consultation on gospel and cultures, Addis Ababa, Ethiopia, 19-27 January 1996*. World Council of Churches, Geneva, 1996.
- 313 Scherer, James A., „, The mission focus at the Vancouver Assembly of the WCC, *Missiology* vol.11, no. 4 (1983): 529–31.
- 314 Schiopul, Ion I. *Români din America: O călătorie de studii in Statele-Unite*. tipografia W. Krafit, Sibliu, 1913.
- 315 Schmemmann, Alexander. *Church, world, mission: Reflections on orthodoxy in the West*. St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, N.Y, 1979.
- 316 Scobie, Charles H. H. și Rawlyk, George A. *The contribution of Presbyterianism to the maritime provinces of Canada*. McGill-Queen's studies in the history of religion. McGill-Queen's University Press, Montreal, 1997.
<http://site.ebrary.com/lib/alltitles/docDetail.action?docID=10147031>.
- 317 See, Scott W. *History of Canada*. 2nd ed. Grey House Pub., Amenia, NY, 2010.
- 318 ———. *The history of Canada*. 2nd ed. Grey House Pub, Amenia NY, 2010.
- 319 „, Shamanism. <http://www.cabrillo.edu/~crsmith/shaman.html>. data accesării: 18 June, 2014.
- 320 Sharpe, Robert J. și Roach, Kent. *The Charter of Rights and Freedoms*. 4th ed. Essentials of Canadian law. Irwin Law, Toronto, 2009.
- 321 Simut, Corneliu C. *Traditionalism and radicalism in the history of Christian thought*. 1st ed. Palgrave Macmillan, New York, 2010.

- 322 Slater, Peter. *Religion and culture in Canada: Essays by members of the Canadian Society for the Study of Religion - Religion et culture au Canada recueil d'articles par des membres de la Société canadienne pour l'étude de la religion*. Canadian Corp. for Studies in Religion; Distributed by Wilfred Laurier University Press, [Toronto?], [Waterloo, Ont., ©1977.
- 323 *Solia: The Herald: An Annual Almanac*. Romanian Orthodox Episcopate of America Department of Publications, 2015.
- 324 Sotirios Bp of Toronto, „, The Orthodox Church in Canada, *International review of mission* vol.71, no. 284 (1982): 510–15.
- 325 „, St. Athanasius Orthodox Christian Mission - The Orthodox Church. <http://www.orthodoxtoronto.ca/church>. data accesării: 19 May, 2015.
- 326 Staff, DCB/DBC și John Beadle Graphic Designer, „, Biography – BRÉBEUF, JEAN DE (Échon) – Volume I (1000-1700) – Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/brebeuf_jean_de_1E.html. data accesării: 19 June, 2014.
- 327 ———, „, Biography – BRÉBEUF, JEAN DE (Échon) – Volume I (1000-1700) – Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/brebeuf_jean_de_1E.html. data accesării: 19 June, 2014.
- 328 Stamoolis, James J. *Eastern Orthodox mission theology today*. Wipf and Stock Publishers, Eugene, Oregon, 2001.
- 329 Standing Conference of Canonical Orthodox Bishops in America. *And the Word became flesh and dwelt among us, full of grace and truth: A pastoral letter on the occasion of the third Christian millenium*. Holy Cross Orthodox Press, Brookline Mass., 2000.
- 330 Stăniloae, Dumitru. *Spiritualitatea Ortodoxă Ascetica și Mistica*. Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, Bucuresti, 1992.
- 331 ———. *Ascetica si mistica crestina sau Teologia vietii spirituale*. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 1993.
- 332 ———. *Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 1*. 2nd ed. 3 vols. Editura Institutului Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.

- 333 ———. *Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 3*. 2nd ed. 3 vols. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
- 334 ———. *Orthodox Dogmatic Theology: Experience of God - The World, Creation and Deification v. 2*. Edited by Ioan Ionita. T. & T. Clark Ltd, 2002.
- 335 ———. *Sensul Ascezei Ortodoxe*. Reîntregirea, Alba Iulia, 2005.
- 336 Statistics Canada și Canada, Statistics. *Land and freshwater area, by province and territory (2005)*., 2005. <http://www40.statcan.ca/101/cst01/phys01.htm?sdi=area>.
- 337 ———. *Population by broad age groups and sex, including median age, 1921 to 2011 for both sexes (2011 Census)*., 2011. <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2011/dp-pd/hltfst/as-sa/Pages/highlight.cfm?TabID=1&Lang=E&PRCode=13&Asc=0&OrderBy=1&Sex=1&View=1&tableID=22>.
- 338 ———. *Population data 2011 Census*., 2011. <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2011/dp-pd/hltfst/pd-pl/Table-Tableau.cfm?LANG=Eng&T=101&SR=1&S=3&O=D>.
- 339 „ Statistics Canada: Canada's national statistical agency. <http://www.statcan.gc.ca/eng/start>. data accesării: 17 August, 2016.
- 340 „ Statistics Canada: Canada's national statistical agency. <http://www.statcan.gc.ca/eng/start>. data accesării: 17 August, 2016.
- 341 Stephen Tromp Wynn Hayes, „ Orthodox Mission Methods: A Comparative Study. http://uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/16924/thesis_hayes_stw.pdf;jsessionid=6BB0CB3B9714649E4DB1FD04A5A0CF82?sequence=1. data accesării: 6 September, 2016.
- 342 Stokoe, Mark, and Leonid Kishkovsky, Very Rev., „ Orthodox Christians in North America (1794 - 1994). <https://oca.org/cdn/PDFs/dept-archives/orthodox-christians-na.pdf>. data accesării: 15-Aug-2016.
- 343 Stoleru, Nicolae. *Spiritualitatea ortodoxă și slujirea creștină: Teză de doctorat, partea I*. Ortodoxia, Revista a Patriarhiei Romane. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 1990.
- 344 „ Summary policy CSP-D10, Directors/Trustees. <http://www.cra-arc.gc.ca/chrts-gvng/chrts/plcy/csp/csp-d10-eng.html>. data accesării: 26 April, 2017.

- 345 „ Supreme Court of Canada - About the Judges. <http://www.scc-csc.ca/court-cour/judges-juges/about-apropos-eng.aspx>. data accesării: 3 April, 2017.
- 346 Tabor, Rebecca, „ 2011-113-e. data accesării: 24 August, 2016. <http://www.loppar.gc.ca/content/lop/researchpublications/2011-113-e.pdf>.
- 347 „ TALCUIREA CANONULUI CEL MARE AL SF. ANDREI CRITEANUL – studiul teologic si duhovnicesc al lui Panayottis Nellas | Cuvântul Ortodox. <http://www.cuvantul-ortodox.ro/2012/03/28/canonul-cel-mare-andrei-criteanul-talcuire-nellas/>. data accesării: 18 September, 2016.
- 348 Taylor, James, „ Mission and justice The dual mandate of the United Church of Canada ”, *International Review of Mission* vol.71, no. 283 (1982): 275–81.
- 349 „ Teofil al Antiohiei, Trei carti catre Autolic, trad. D. Fecioru, în Apologeti de limba greaca, PSB 2, EIB, Bucuresti, 1980, 1980.
- 350 Tepperman, Lorne și Curtis, James E. *Principles of sociology: Canadian perspectives / edited by Lorne Tepperman, James Curtis*. 2nd ed. Oxford University Press, Oxford, 2009.
- 351 Tepperman, Lorne și Curtis, Josh. *Social problems: A Canadian perspective*. 3rd ed. / Lorne Tepperman & Josh Curtis. Oxford University Press, Don Mills, Ont., 2011.
- 352 „ Tertulian, Despre rabdare, trad. D. Popescu, în Apologeti de limba latina, P.S.B. 3, EIB, Bucuresti, 1981, 1981.
- 353 „ Tertulian, Despre rugaciune, trad. D. Popescu, în Apologeti de limba latina, P.S.B. 3, EIB, Bucuresti, 1981, 1981.
- 354 Thaler, H. L., „ History and Memory: The Orthodox Experience in the Bergen-Belsen Displaced Persons Camp, *Holocaust and Genocide Studies* vol.27, no. 1 (2013): 30–56.
- 355 „ The annual meeting of the Canadian Conference of Orthodox Bishops. Orthodox Canada. <http://www.orthodox-canada.com/the-annual-meeting-of-the-canadian-conference-of-orthodox-bishops/>. data accesării: 20 May, 2017.
- 356 „ The Atlas of Canada - Significant Canadian Facts.
- 357 „ The Greek New Testament, Former Editions edited by Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, Allen Wikgren, Fourth Revised Edition edited by Barbara Aland, Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos, Carlo M. Martini and Bruce M. Metzger in cooperation with the Institute for New Testament Textual

- Research, Münster/Westfalia, Deutsche Bibelgesellschaft /United Bible Societies, Stuttgart, 1993, 1993.
- 358 „ The Norse in the North Atlantic: Newfoundland and Labrador Heritage. <http://www.heritage.nf.ca/exploration/norse.html>. data accesării: 17 June, 2014.
- 359 „ The Orthodox Diaspora - Official Documents - The Holy and Great Council of the Orthodox Church. <https://www.holycouncil.org/-/diaspora>. data accesării: 21 September, 2016.
- 360 „ The Orthodox Diaspora - Official Documents - The Holy and Great Council of the Orthodox Church. <https://www.holycouncil.org/-/diaspora>. data accesării: 31 December, 2016.
- 361 „ The Sacrament of Marriage and its Impediments - Official Documents - The Holy and Great Council of the Orthodox Church. <https://www.holycouncil.org/-/marriage>. data accesării: 4 April, 2017.
- 362 „ The Stand of the Orthodox Church on Controversial Issues — Greek Orthodox Archdiocese of America. <http://www.goarch.org/ourfaith/controversialissues>. data accesării: 23 August, 2016.
- 363 „ The Viking Discovery of America. <http://books.google.ca/books?id=Gj-I5hdpzGoC&q=+L%27Anse+Aux+Meadows#v=snippet&q=L%27Anse%20Aux%20Meadows&f=false>. data accesării: 17 June, 2014.
- 364 „ The Viking Discovery of America. <http://books.google.ca/books?id=Gj-I5hdpzGoC&q=+L%27Anse+Aux+Meadows#v=snippet&q=church&f=false>. data accesării: 17 June, 2014.
- 365 Thessalonicensis, Simeon și Deciu, Nicușor. *Erminia dumnezeiescului simbol al credinței ortodoxe*. Credința ortodoxă. Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
- 366 „ Three-in-Ten Canadians Personally Impacted by Addiction | Insights West. <http://www.insightswest.com/news/three-in-ten-canadians-personally-impacted-by-addiction/>. data accesării: 6 October, 2016.
- 367 Tia, Teofil. *New Age: religiozitatea erei post-moderne?* Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, 2003.
- 368 ———. *Descreștinarea: O "Apocalipsă" a culturii*. Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, 2012.

- 369 Toader, Ioan. *Metode noi în practica omiletică*. Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1997.
- 370 „, Toma de Kempis, *Urmarea lui Hristos*, trad. Dumitru C. Visan, editia a II-a, Editura Mitropoliei Banatului, Timisoara, 1991, 1991.
- 371 Tomlinson, John. *Globalization and culture*. University of Chicago Press, Chicago, 1999.
- 372 Tomović, Vladislav A. *Canadian Serbs: A history of their social and cultural traditions (1856-2002) / by Vladislav Tomović*. Batlik, Fonthill, ON, 2002.
- 373 „, TRIODUL - Cele Șapte Laude. <https://sites.google.com/site/ortodox007/Triodul>. data accesării: 29 November, 2016.
- 374 Trosky, Odarka S. *The Ukrainian Greek Orthodox Church in Canada*. Printed by Bulman Bros, Winnipeg, 1968.
- 375 Tyneh, Carl S. *Orthodox Christianity: Overview and bibliography*. Nova Science Publishers, New York, 2002.
- 376 UCUser, „, Microsoft Word - Vol5-W-2Stats.doc. data accesării: 23 August, 2016. <http://www.cjoc.ca/pdf/Vol5-W-2Stats.pdf>.
- 377 „, Ukrainian Orthodox Church of Canada - A Brief History of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. <http://uocc.ca/en-ca/about/history/>. data accesării: 17 August, 2016.
- 378 Usa, National. *Yearbook of American & Canadian Churches 2012*. Abingdon Press, 2012. <http://www.lob.de/cgi-bin/work/suche2?titnr=266971831&flag=citavi>.
- 379 VanderVennen, Robert E. Ed. *Church and Canadian culture: Conference Papers.*, 1991.
- 380 „, Vasile cel Mare, Sf., *Constitutiile ascetice, Scrieri II*, trad. Iorgu Ivan, PSB 18, EIB, Bucuresti, 1989, 1989.
- 381 „, Vasile cel Mare, Sf., *Omilii la Hexaimeron, Scrieri I*, trad. D. Fecioru, PSB 17, EIB, Bucuresti, 1986, 1986.
- 382 Vasiliu, Cezar. *Histoire de l'Église orthodoxe*. Collection Théologie orthodoxe. GGC éditions, Sherbrooke, Québec, 2003.
- 383 Vassiliadis, Petros. *Orthodox perspectives on mission*. Regnum Edinburgh centenary series vol.17. Regnum Books International, Oxford, 2013.
- 384 Vatra Românească. *Archbishop Nathanael 30 Years As Rulling Hierarch*. With the assistance of Bishop Irineu Duvlea, V. Rev. Fr. Laurence Lazar, Tom Rosco, Rev. Fr.

- Dan Hoarste, Rev Archdeacon David Oancea, Mark Chestnut, Robert Arney. K-Nello, Royal Oak, Michigan, 2014.
- 385 Veronis, Alexander, „ Orthodox concepts of evangelism and mission, *The Greek Orthodox Theological Review* vol.27, no. 1 (1982): 44–57.
- 386 VLAICU, Patriciu, „ CANOANELE APOSTOLICE | Nomocanon. <http://nomocanon.com/canoanele-apostolice/>. data accesării: 6 May, 2017.
- 387 ———, „ CANOANELE ÎNTREGITOARE | Nomocanon. <http://nomocanon.com/canoanele-intregitoare/>. data accesării: 19 April, 2017.
- 388 ———, „ CANOANELE ÎNTREGITOARE | Nomocanon. <http://nomocanon.com/canoanele-intregitoare/>. data accesării: 6 April, 2017.
- 389 ———, „ CANOANELE SFINȚILOR PĂRINȚI | Nomocanon. <http://nomocanon.com/63/>. data accesării: 11 April, 2017.
- 390 Vliangoftis, Arsenie și Nuțescu, Ștefan. *Ereziile contemporane: O adevărată amenințare*. Mărgăritare ale Ortodoxiei vol.10. Evanghelismos, București, 2006.
- 391 Voicu, Nicolae, „ Principii pastorale în tratatele despre preoție din literatura patristică și postpatristică, *Biserica Ortodoxă Română*, an CVII, nr. 3-4 (1989).
- 392 Vyacheslav Ivanov, „ The Russian Orthodox Church of Alaska and the Aleutian Islands and Its Relation to Native American Traditions - An Attempt at a Multicultural Society, 1794 - 1912, 1997. data accesării: 16-Aug-2016. <https://books.google.ca/books?id=zFpGoWr7iR8C&pg=PA52&lpg=PA52&dq=the+orthodox+church+in+alaska+vyacheslav&source=bl&ots=OhphbQ5aTl&sig=Qihv-FcsXfEEMsqWMfJREQccqkk&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwipg76zwcBOAhXHKG MKHbddDg4Q6AEIMzAD#v=onepage&q=the%20orthodox%20church%20in%20alaska%20vyacheslav&f=false>.
- 393 Walls, Andrew F. *The missionary movement in Christian history: Studies in the transmission of faith*. Orbis Books, Maryknoll, NY, 1996.
- 394 Wanner, C., „ Southern Challenges to Eastern Christianity: Pressures to Reform the State-Church Model, *Journal of Church and State* vol.52, no. 4 (2011): 644–61.
- 395 „ Warburton, George. *The Conquest Of Canada*, Vol. 1, Project Gutenberg, 2008., 2008.
- 396 Ware, Timothy. *The Orthodox Church*. New ed. Penguin, London, 1993.

- 397 „ Why Canadian young people are leaving the church - Canadian Christianity.
<https://canadianchristianity.com/why-canadian-young-people-are-leaving-the-church-4270/>. data accesării: 21 May, 2017.
- 399 Wikipedia, „ Russian America - Wikipedia, the free encyclopedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=650904070>. data accesării: 19 March, 2015.
- 402 ———, „ Juan de Fuca - Wikipedia, the free encyclopedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=712923241>. data accesării: 17 August, 2016.
- 403 ———, „ Bioetică - Wikipedia.
<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10135327>. data accesării: 23 August, 2016.
- 404 ———, „ Halici - Wikipedia.
<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10626071>. data accesării: 18 August, 2016.
- 405 ———, „ Yoga - Wikipedia.
<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10706257>. data accesării: 19 August, 2016.
- 406 ———, „ Abortion in Canada - Wikipedia, the free encyclopedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=731225276>. data accesării: 23 August, 2016.
- 407 ———, „ Serbian Canadians - Wikipedia, the free encyclopedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=729056884>. data accesării: 25 August, 2016.
- 409 ———, „ Law of Canada - Wikipedia, the free encyclopedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=738748000>. data accesării: 27 September, 2016.
- 410 ———, „ Acru - Wikipedia.
<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10901763>. data accesării: 30 December, 2016.
- 411 ———, „ Bigamie - Wikipedia.
<https://ro.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10628360>. data accesării: 5 April, 2017.
- 412 ———, „ Peter E. Gillquist - Wikipedia.
<https://en.wikipedia.org/w/index.php?oldid=773501349>. data accesării: 18 May, 2017.
- 413 „ Wilkinson, Michael. Canadian Pentecostalism: transition and transformation. Montreal: McGill-Queen's University Press, 2010., 2010.

- 414 Witte, John și Mojzes, Paul. *Pluralism, proselytism and nationalism in Eastern Europe*. Temple University, etc., [Philadelphia, PA, etc, 1999.
- 415 „, Wood, William Charles. *The Father Of British Canada: A Chronicle Of Carleton*, Project Gutenberg, 2003., 2003.
- 416 Yannoulatos, Anastasios, Arhiepiscop al Tiranei și al întregii Albanii. *Mission in Christ's way: An Orthodox understanding of mission*. Geneva Holy Cross Orthodox Press; World Council of Churches Publications, Brookline, Mass, 2010.
- 417 ———. *Mission in Christ's Way: An Orthodox Understanding of Mission*. Holy Cross Orthodox Press, 2010.
- 418 „, Yiannulatos, Anastasios. *Facing the world: Orthodox Christian essays on global concerns*. Crestwood, NY: St. Vladimir's Seminary Press, 2003., 2003.
- 419 Young, Pamela D., Heather Shipley, și Ian A. Cuthbertson, „, Religion, gender, and sexuality among youth in Canada: some preliminary findings, *Bulletin for the Study of Religion* vol.45, no. 1 (2016): 17–26.
- 420 Younger, P. L., și A. B. LaPierre, „, 'Uisge Meinne': mine water hydrogeology in the Celtic lands, from Kernow (Cornwall, UK) to Ceap Breattain (Cape Breton, Canada), *Geological Society, London, Special Publications* vol.182, no. 1 (2000): 35–52.
- 421 Zăgrean, Ioan. *Morala Creștină: Manual pentru Seminariile Teologice ale Bisericii Ortodoxe Române*. Editura Institutului Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1974.
- 422 Zizioulas, Jean. *Being as communion: Studies in personhood and the church*. Contemporary Greek theologians, no. 4, . St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, N.Y, 1985.